RAVIMITÖÖSTUS

Omanike tüli ähvardab miljonisüsti ootavat vähikeskust pankrotiga

Korraga nii väikeosaniku kui ka võlgniku Kevelt ASi juht **Allan Ahtloo** esitas firma nimel pankrotiavalduse miljonisüsti ootava Vähiuuringute tehnoloogia arenduskeskuse vastu. ▶ 4–5

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 16. august 2017 nr 143 (5741) **3 eurot**

Ettevõtete laenud LHV-st

Eesti pangana tahame aidata Eesti ettevõtetel kasvada.
Toetame ettevõtlikust, julgeid ideid ja piiridest välja mõtlemist.

Laenusumma kuni 25 000 000 eurot

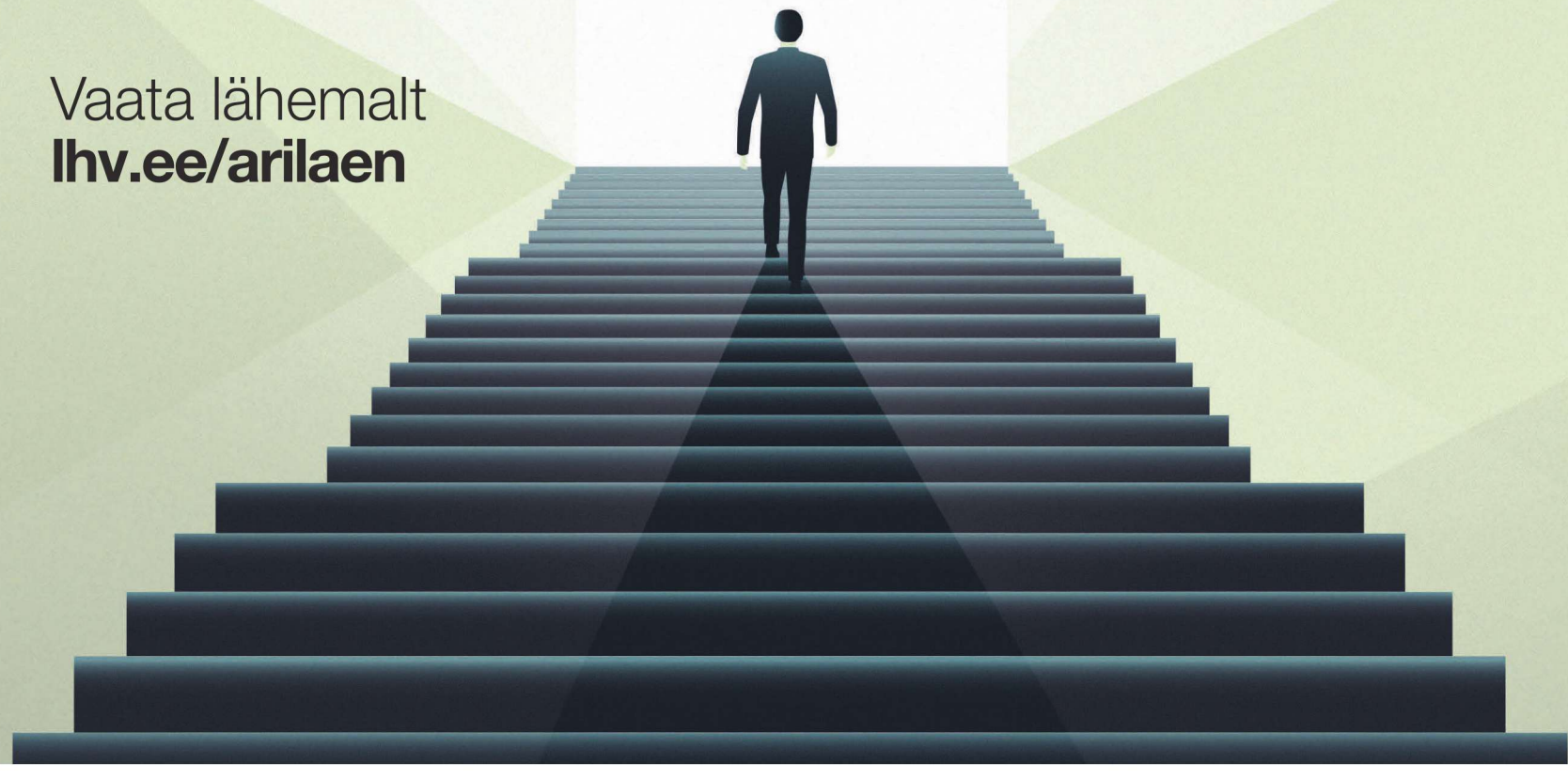

Vaata lähemalt
lhv.ee/arilaen

Finantsteenuse pakkuja on AS LHV Pank.
Tutvu tingimustega **lhv.ee** ja küsi nõu meie asjatundjalt.

LHV

Mikrokrediit on väikestele ja keskmistele ettevõtetele kiire ja mugav laenutoode rahavoogude stabiilsuse tagamiseks või käibevara soetamiseks.

Krediidi taotleja saab ise valida sobiva raha kasutamise viisi - kas krediitkaardi limiidina, arvelduskrediidi või kuni 5 aastase tagasimaksegraafikuga laenuna.

Kiire ja mugav tagatisvarata* finantseering

Summa 1000 kuni 25 000 eurot

Kiire - vastus 24 tunni jooksul

Mugav - esita taotlus internetis

Klient valib vastavalt oma vajadusele, kuidas summa kasutusele võtta

Vormistatakse arvelduskrediit

Limiit kantakse krediitkaardile

Laen kuni 5-ks aastaks

* käenduse vajadus sõltub ettevõtte riskiastmest

77 000 00
info@citadele.ee
www.citadele.ee

Tutvuge finantsteenuse tingimustega www.citadele.ee ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga

Citadele

VANGERDUS

Enn Veskimägi toob raudteele idasidemeid

Eile Eesti Raudtee nõukokku nimetatud mööblitööstur Enn Veskimägi loodab, et ametisse määramisel arvestati ka tema heade suhetega Venemaal ja idablokis ning et neist sidemetest on kahjumis riigifirmale abi . ▶ 2

TULEMUSED

Perearstid võtsid tublisti dividende

Perearstid, kes jõudisid mullu dividendide TOPi, määrasid peale ühe erandi ka tänavu endale majandustulemuste eest dividende. Hästi läks ka eriarstide firmadel. Vaata, kellel läks mullu hästi ja kellel veel paremini. ▶ 10

PANE TÄHELE

Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel **www.aripaev.ee** värsked majandusuudised iga päev!

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 16. august 2017
nr 143 (5741) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1718 ▼	0,8537 ▲	9,4805 ▼	70,1894 ▼	50,50 ▲	-0,271 ▲

PÄEVA TEGIJA ▲

Jan Andresoo pani Inbanki kasvama

Inbanki juhatuse esimehel Jan Andresool on põhjust vastsete majandustulemustega rahul olla: Inbanki 2017. aasta esimese poolaasta konsolideeritud kasum oli 5,69 miljonit eurot, Inbanki hoiuseportfell kasvas aastases võrdluses 49,6 protsenti ja laenuportfell 43,4 protsenti. Andresoo ise näeb tublide tulemuste taga mitme partnerluse alustamist; pealegi toimus teises kvartalis ka mitu personalimuudatust.

ÄRITÜLI

Otsivad päästeplaani

Alles mullu miljonitesse ulatuva suurinvesteeringu lubaduse saanud Vähiuuringute tehnoloogia arenduskeskust ähvardab omanike tüli tõttu pankrot. ▶ 4–5

▲ **Vähiuuringute tehnoloogia arenduskeskuse endine juhataja Riin Ehin ja India juurtega Bravo Pharma juht ja omanik Rakesh Pandey soovivad keskust päästa.** FOTO: RAUL MEE

LÜHIDALT

Kas Tallinna Kaubamaja kavandab suurtehingut?

Tallinna Kaubamaja Grupi juhid kulutavad investeerimispankade uksi, kirjutab Ärileht saadud vihjetest. "Praegu meil midagi avaldamis- või kommenteerimisküpset ei ole," jättis Kaubamaja Grupi juhatuse esimees Raul Puusepp küsimustele vastamata.
Redgate Capitali vanempartner Aare Tammemäe jäi samuti üldsõnaliseks: "Suhtleme paljude oluliste Eesti ettevõtetega. Iga külastus ei tähenda automaatselt projekti toimumist."

Levina suurtehing Kalamajas

Moskva multimiljonäri Pjotr Levini tütar Natalia Levina tegi juuli alguses Tallinna kinnisvaraturul tehingu, mida ekspertide sõnul juhtub vaid kord kümne aasta jooksul. Nordeconi ühe omaniku Toomas Lumani ja Levina ühisfirma Arealis AS müüs Kalamajas kolm krunti väidetavasti kolme miljoni euro eest. Ostja oli Soome ehitusfirma YIT, kes on Kalamajas varemgi edukalt toimetanud.

Nordecon sai Kiievis uue lepingu

Nordeconi Ukraina tütarettevõte hakkab Ukraina pealinnas seitsmekorruselist büroohoonet ehitama. Nordeconi Ukraina tütar Eurocon Ukraine TOV ning Kyiv Standartbud TOV sõlmisid lepingu seitsmekorruselise büroohoone ehitamiseks Kiievi Unit City tehnoparki. Hoone peab plaani järgi valmima järgmise aasta juunis ning maksab ühes käibemaksuga 3,4 miljonit eurot.

Valmib teleseriaal pangandusest

Kaks nädalat tagasi algasid võtted uue seriaaliga "Pank", mis jõuab ERRi eetrisse 2018. aasta sügisel. Kümneosalise seriaali fookuses on Eesti 1990ndatel. Sari põhineb osaliselt tõestisündinud lool ning selle stsenaristid on Eero Epner ja Tarmo Jüristo.

TULEMUSED

Raudtee mahulangus peatumas

Esimese seitsme kuu tulemused näitavad, et kaubaveomaht Eesti Raudtee taristul on stabiliseerumas. Juunis ja juulis veeti kaupu juba rohkem kui mullu, teatas Eesti Raudtee.

Seitsme kuuga veeti Eesti Raudtee taristul kaupu kokku 7,1 miljonit tonni, mida on möödunud aastaga võrreldes 4,7 protsenti vähem. Juuli kaubaveomaht oli 856 000 tonni, mida on 7,5 protsenti rohkem kui mullu samal ajal.

"Viimaste kuude positiivne trend lubab eeldada, et kaubaveo maht meie taristul on stabiliseerumas ning et selle aasta maht jääb möödunud aasta tasemele," ütles Eesti Raudtee juhatuse esimees Erik Laidvee.

Reisijatevedu Eesti Raudtee taristul kasvab. Seitsme kuuga on veetud 4,2 miljonit reisijat, mida on 5,6% rohkem kui möödunud aastal. Juulis reisi 582 100 inimest ehk 4,1% mullusest enam.

"Reisijate arv on viimastel aastatel kasvanud stabiilselt viie protsendi ringis ning seda kasvutrendi ka järgnevatel aastatel võimalik kindlasti hoida ja suurendada," lisas Laidvee.

ÄRIPÄEV.EE

VANGERDUS

Veskimägi: riigil on ehk vaja minu sidemeid

Eesti Raudtee nõukokku nimetati kaks tippjuhti-ettevõtjat: Estonian Celli juhatuse liige Siiri Lahe ja mööblitootja Standard juht Enn Veskimägi.

MÄRT BELKIN, JAROSLAV TAVGEN
aripaev@aripaev.ee
Äripäev

Vastne Eesti Raudtee nõukogu liige Enn Veskimägi loodab, et määramise taga on tema head suhted Venemaa partneritega.

Ettepaneku nõukokku just Lahe ja Veskimägi viia tegi Erkki Raasukese tüüritud niinimetatud nimetamiskomitee, mis peaks seisma hea selle eest, et riigifirmade nõukogudesse kuuluvad asjalikud ja kompetentsed inimesed.

Delovõje Vedomosti küsis Veskimäelt, miks ta otsustas liituda riigifirma nõukoguga. "Mõtlesin selle üle pikalt. Mulle tehti see ettepanek juba kevadel ja sest saadik olen seda kaalunud. Täna (eile – toim) siis sain teada, et minister kinnitas nimed ära," rääkis Veskimägi.

Miks riik tundis vajadust just tema teenete järele, Veskimägi täpselt ei teagi, kuid oletab, et ennekõike võivad siin mängida rolli tema suhted partneritega Venemaal ja teistes idabloki riikides. "Arvan, et riigil on vaja minu häid sidemeid idapartneritega. Esimeses järjekorras Venemaaga, kuid mitte ainult," oletas Veskimägi.

Eelmisel aastal andis Venemaa välisminister Sergei Lavrov Veskimäele Vene Föderatsiooni Sõpruse ordeni. Veskimägi pälvis teenetemärgi äri-, majandus- ja humanitaarkoostöö arendamise eest. "Suhteid Venemaaga tuleb hoida normaalsetena, ettevõtjatena ei saa me sõltuda ainult poliitilisest kuvandist," ütles toona Veskimägi.

Asi pole rahas

Veskimägi ütles, et tema jaoks pole nõukogusse mineku esmane argument raha. "Riigifirmade nõukogudes ei maksta peaaegu midagi. Mingisugune palk on, aga see on sümboolne," nentis ta eile.

Oma sõnul ei näe ta probleemi, et talle kuuluv mööblivabrik Standard hakkaks segama tema tööd Eesti Raudtee nõukogus. "Olen palju aastaid, nagu ehk olete märganud, töötanud riigifirmades, esindanud kaubandus-tööstuskoja ja tööandjate liidu huve. Minu jaoks pole see olukord uus. Nõukogu liikmeks olemine ei võta minult palju aega – see on ju järelevalveorgan. Põhitööd teeb ikkagi juhatus."

Nõukogusse kinnitas Veskimäe ja Lahe majandus- ja taristuminister Kadri Simson, kelle sõnul võikski nende pikaajaline edukas juhtimiskogemus olla abiks Eesti Raudtee juhtimisel. "Eesti Raudtee on väheneva kaubaveomahu tõttu keeruliste valikute ees, kuid vaatamata raskele ajale vajab ettevõte ka tulevikus mõistlikke investeeringuid ja tulevikku vaatavat arenguplaani," lisas Simson.

Küsimusele, millised eesmärgid ta nõukogus endale seab ja mida ootab temalt nimetamiskomitee juht Erkki Raasuke, vastas Veskimägi, et täieliku ettekujutuse eesmärkidest ja sihtidest saab ilmselt esimese kolme kuuga.

"Tean seda, et ettevõte on kahjumis. Aga see info pärineb mul samast kohast, kust teilgi: meediast," ütles Veskimägi.

▲ Mööblitootja Standard juht Enn Veskimägi arvab, et riigil on vaja tema häid sidemeid idapartneritega.
FOTO: ANDRES HAABU

PANE TÄHELE

Eksperdid liiguvad riigifirmadesse

Eesti Raudtee pole sugugi esimene riigifirma, mille nõukogudega nimetamiskomitee soovitusel eksperdid liituvad.
Eleringi nõukogusse määras minister Kadri Simson mais pikalt Eesti-Soome energiakoostööga tegelenud Soome firma Pohjolan Voima eksjuhi Timo Rajala ning ettevõtja Toomas Põllu.
EVR Cargo nõukokku määras majandusminister muu hulgas logistika- ja tööstusettevõtja Neeme Jõgi ning logistikaärimehe Madis Ermo.
Elroni nõukokku sai mais aga eksperdina Circle K Eesti juhataja Kai Realo.

Lahe on suurtööstuse, Eesti suurima elektritarbija Estonian Celli juhatuse liige ja finantsdirektor, varem on ta olnud näiteks Tallinna Vee juhatuses. Veskimägi on juba 23 aastat kuulunud kaubandus-tööstuskoja juhatusse ning tüürib enam kui 20 aastat mööblifirmat Standard.

Lahe ja Veskimägi volitused Eesti Raudtee nõukogus kestavad kolm aastat. Nendega koos jätkavad Eesti Raudtee nõukogus selle esimees, kunagine VKG juht Priit Rohumaa, rahandusministeeriumi asekantsler Raigo Uukkivi ning majandusministeeriumi ekspert Ain Tatter.

Nõukogust pidi lahkuma Tiit Riisalo, kes oli 2015. aastani Isamaa ja Res Publica Liidu peasekretär, ent asus mullu oktoobris tööle presidendi kantselei direktorina.

OPPORTUNTY TO INVEST IN FOUR LOAN PORTFOLIOS
We invite interested parties to contact us regarding an investment opportunity into four loan portfolios of credit institutions undergoing bankruptcy procedures.
• Total loan nominal value of €67.9m, with remaining balance and accrued interest reaching €86.7m.
• About 72.7% of loans are secured by pledged assets or third party guarantees.
• Current debtors – 333 individuals and 249 companies
For more information please contact:
Mr. Petras Sveikata, petras.sveikata@oakbaltics.com
m. +370 618 56892 and t. +370 5 2685177

Ehitusuudised.ee
Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

ostakatel.ee
BlackStar puidugraanulikatlad
20% odavamalt
Tel. 5267072

ROIGASAIAD OÜ
Roigasaedade valmistamine ja paigaldamine
tel 509 2933 • info@roigasaiad.ee
www.roigasaiad.ee

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine , HT töötlus
kaubaalused.com
Telefon 51 05 565
invester@invester.ee

internetiturunduse meistriklassid
turundustreff.ee
Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

reklaamitoimetaja Svetlana Vink
tel 667 0206
svetlana.vink@aripaev.ee

Hei, ratta- ja jooksusõber!

FILTER
MAANTEEKARIKASARI

1.	06. mai	Kuusalu 24. Rattarall
2.	21. mai	Elva 32. Rattapä
3.	04. juuni	Mulgi 7. Rattar
4.	17. juuni	Haapsalu 17. Ra
5.	30. juuli	Pandivere 27. Ratta
6.	19. august	Võru 12. Rattaralli
F	02. sept	Fakto Auto 7. Rahvasõit

MEHED, VÕRUS NAISED TASUTA RAJALE!
Vaata kampaania tingimusi aerobike.ee

FILTER
Temposõidu karikasari

1.	03. mai	Jüri
2.	17. mai	Kiili
3.	31. mai	Pirita
4.	14. juuni	Jüri
5.	26. juuli	Kiili
6.	09. august	Pirita
F	27. august	Ikla / Ainaži

UUS VÕIMALUS JOOKSUSÕPRADELE

Alates hooajast 2017 kutsub Temposõidu sari osalema ka jooksusõpru! Sarja kõigil etappidel on kavas 5 km pikkune jooksudistants, mis pakub head väljundit nädala sees jooksuvormi testimiseks.

Maanteejooksud on suunatud ka triatleetidele, kellele avaneb nüüd võimalus pärast rattasõitu jooksmisega jätkamiseks.

Filter Maanteekarikasari on harrastusspordile suunatud võistlussari, mis koondab seitset suuremat rattarallit üle Eesti. Iga etapp koosneb nii pikast kui ka lühikesest distantsist, mida täiendab võistluskeskuses toimuv lasteprogramm. Lisaks toimub soodne tervisesõit neile, kes võidu sõitma minna ei tihka, kuid naudivad ühist rattasõitu!

Filter Temposõidu Karikasari on Eesti vanim järjepidevalt toimuv rattasari aastast 1986. Osalema ootame igal tasemel harrastussportlaseid. Distantsid jäävad vahemikku 10 kuni 25 km ning sõidetakse ohutus eraldistadi formaadis. Sari on populaarseks väljundiks ka triatleetidele, olles neile suurepäraseks treeningvõistluseks.

Info ja registreerimine
www.aerobike.ee

FILTER ENERGIA VESI LAHENDUSED
HANSAVIIMISTÖÖLIIS EHITUSFIRMA
AAVE TRANSPORT
SIS SCIENCE IN SPORT
ŠKODA LAAGRI
BUSLAND www.busland.ee
POLAR LISTENS TO YOUR BODY
PÕLTSAMAA Ehtne ja hea!
SAARE
ARCTIC SPORT
KULTUURIMINISTEERIUM
EESTI KULTUURKAPITAL
HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU
TALLINN LIIGUB
RÄNNA ROOTSI
Eesti Pagar
ŠKODA
sparta
Silmatera OPTIKA
Viru Reisid
EuroPark
SIGNAAL
ECKERÖLINE

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee
Äripäev
16. august 2017

▶ Kevelti juhatuse liige ja VTAKi nõukogu liige Allan Ahtloo andis sisse VTAKi pankrotiavalduse.
FOTO: RAUL MEE

„Kahjuks on võlgade tasumine ja firma väljaost jäänud ainult hüpoteetiliseks pakkumiseks, see pole kunagi teostunud.
Allan Ahtloo loodab kohtule.

ÄRITÜLI

Aktsionäride võlatüli viis pankroti äärele

Ligi pool miljonit eurot võlgu jäänud arendusfirma üks omanik esitas pankrotiavalduse, mida teine peab pahatahtlikuks, samas nõuavad oma toetust juba tagasi nii EAS kui ka haridusministeerium.

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Äripäev

Sisemiselt käärivas meditsiinivalla arendusfirmas võib patiseisu jätkudes libiseda käest suure vaevaga võidetud maksavähi ravi puudutav teadusprojekt, mille tulemusena saaks vähiuuringute tehnoloogia arenduskeskuse pikaajalise juhi Riin Ehini sõnul laastava hoobi Eesti teadlaste maine ja usaldusväärsus. Praegu pole firmal isegi juhatuse liiget, kes projektiga pihta hakkamiseks allkirja annaks. Firma kontod on arestitud.

Mullu sai AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus (VTAK) rõõmusõnumi: India farmaatsiatööstus Bravo Pharma tahab nad ära osta, ja selle omanik Rakesh Pandey lubas investeerida Eestisse paari aasta jooksul kuni viis miljonit eurot, hakates siin tootma ravimeid Kesk-Aasia turule. See näis tõeline päästerõngas seni kümmekond aastat TTÜs tegutsenud teadusarendusfirmale, kel olid äsja lõppenud EASi toetuse tõttu näpud põhjas ja töötajatele isegi palgad maksmata.

Praeguseks on Bravo omandanud 37,5% VTAKist firma IBCC Holding AS kaudu ja ihkab endiselt 100%, kuid VTAKi teine, 12,5% osalusega aktsionär, Vene omanikega farmaatsiatööstus AS Kevelt esitas 27. juulil VTAKi pankrotiavalduse. Augusti algul tegi sama ka pea 25 000 eurot ootav võlausaldaja Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut. VTAK võlgneb võlausaldajatele kokku ligi pool miljonit eurot.

„Selle avalduse ainus eesmärk on VTAKi pankrotistamine olukorras, kus VTAKi aktsiatele on kaks investeerimisvõimelist ostusoovijat.
IBCC Holding ASi omanik Rakesh Pandey

Rakesh Pandey on seisukohal, et see on pahatahtlik katse lasta VTAK põhja, et Kevelti emafirma, Vene farmaatsiatööstus Pharmasyntez PJSC ei peaks maksma VTAKile tagasi oma 450 000 USA dollari suurust võlga.

IBCC Holding ASi omanik Pandey on veendunud, et Kevelti juhatuse ja VTAKi nõukogu liige Allan Ahtloo pankrotiavaldus on alusetu ja manipulatiivne. "Selle avalduse ainus eesmärk on VTAKi pankrotistamine olukorras, kus VTAKi aktsiatele on kaks investeerimisvõimelist ostusoovijat," kirjutas Pandey Harju maakohtule saadetud selgituskirjas. Pandey on seisukohal, et pankrotiavalduse esitas Ahtloo eraviisiliselt, mitte VTAK nimel, ja ta püüab seda selgitada ka kohtule.

Kaks investeerimisvõimelist ostusoovijat, kes mõlemad tahaksid VTAKi ainuomanikeks saada, on Pandey firma Bravo Pharma IBCC Holdingu kaudu ja venelaste Pharmasyntez Kevelti kaudu. Seni on arutatud, et kõige õigem oleks teistel müügihuvilistel osanikel VTAKi aktsiad oksjonile panna ja osaluse saab see, kes aktsia eest kõrgemat hinda pakub. Esimene kähmlus läks lahti TTÜ 10% osaluse pärast, mille sai juunis endale IBCC, kuigi Kevelt püüdis tehingut vaidlustada ja oma ostueesõigust tõestada.

Juhatuseta firma

VTAKi 2005. aastal loomisest saati juhtinud Riin Ehin ei kuulu juhatusse maikuust, kui juhatuse ainsaks liikmeks sai TTÜ jurist Tõnu Pihelgas. Juhataja kohalt ei lahkunud Ehin enda sõnul omal soovil. Ehin oli see, kes lõi mullu käed Bravo Pharmaga ning töötas selle nimel, et India firma VTAKi üle võtaks ja Eestis tootmise käivitaks.

"Läksin juhatusse aprilli lõpus, et saada majanduslikust olukorrast pilt ette. Kui TTÜ oma osaluse 14. juulil IBCC-le maha müüs, siis polnud mul ka otsest põhjust enam juhatuses olla. Kuna tegutsesime koos Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga, püüdsin neid aidata. Andsin juuli alguses kõik asjad volikirjaga üle Aivi Karule, et ta saaks raamatupidamisega tegeleda, et PERH saaks oma aktsiaid müüma asuda. Juuli lõpus aga esitati ootamatult pankrotiavaldus ja augusti alguses veel üks," rääkis Pihelgas.

PERHi administratiivdirektorina on Aivi Karu VTAKi nõukogu liige ja kinnitas, et PERH tahaks endiselt oma osaluse emmale-kummale huvilisele müüa, kuid VTAKil on esitamata viimased majandusaruanded ning selleks on vaja firmal juhatust.

"Meie poolt on aktsiate võõrandamiseks vajalik ettevõtte väärtuse määratlemine, mille jaoks on muu hulgas vaja koostada majandusaasta aruanded. Regionaalhaigla on igati huvitatud vähiravi arengust. Edaspidi oleme omapoolset panust sellesse valmis andma pigem VTAK koostööpartnerina, mitte enam aktsionärina. Loodame, et VTAK saab investori, kelle toel tegevust jätkata," ütles Karu.

Eilsel VTAKi nõukogu koosolekul ei suudetud firmale uut juhatuse liiget leida ning uus koosolek koguneb homme. IBCC soovib Riin Ehini ennistamist ametisse, teised aktsionärid on seisukohal, et see peaks olema erapooletu inimene, kes pole soetud kummagi ostusoovi väljendanud aktsionäriga.

Kevelti emafirma Pharmasyntez võlgneb VTAKile 450 000 USA dollarit, mis on pea sama palju kui VTAKi enda võlad teiste

ees. Kui võlg saaks tasutud, oleks VTAK Ehini sõnul omadega mäel. Konks on aga selles, et lepingu järgi pidi VTAK saama otsustada, kas Pharmasyntez tasub võla rahas või aktsiates. VTAK tahab raha, venelased tahavad anda aktsiaid.

"Need aktsiad pole likviidsed ja on meie jaoks täiesti väärtusetud. Seetõttu ongi neil suur huvi VTAK pankrotti lasta. See oleks aga ka kuritegu Eesti riigi vastu, sest VTAKil on võlg ka maksuameti ees," sõnas Ehin.

Paar kuud VTAKi juhatuses tegutseda saanud Pihelgas ütles, et ka tema saatis Kevelti omanikfirmale kirja, et soovivad oma raha. Paraku oli VTAK tema sõnul jätnud õigeks tähtajaks tegemata neile lepinguga antud valiku, kas saada võlg tagasi rahas või aktsiates. "Selle peale öeldi, et nüüd on juba nende kord valida."

Loid võla sisse nõudmine Pharmasyntezilt on üks paljudest etteheidetest Pihelgasele, mille Pandey kohtule esitas. "IBCC hinnangul pidas Tõnu Pihelgas sellise käitumisega VTAKi huvide asemel omakasu motiivi silmas." Pihelgas sõnas seepeale, et tema ülesanne polnud võlgu välja ajada, vaid saada ette pilt majandusseisust ja valmistada firma ette aktsiate müügiks. "Ma pole sellest ettevõttest saanud mitte mingit kasu, pigem on olnud isiklikud kulud."

Räägib üht, teeb teist

Pandey on väljendanud nii kohtule kui teistele aktsionäridele soovi kohe kõik VTAKi võlad tasuda ja firma välja osta. Selle peale ütleb avalduse kohtusse viinud Ahtloo: "Tunnistan, olen kuulnud sellist väidet, aga ilmselt IBCC on jätnud mainimata, et seda väidet välja käies kõigi aktsionäride ees on pigem teiste aktsionäride reaktsioon olnud: "Jaa, palun tehke seda!" Aga kahjuks pole sõnadest kaugemale jõutud. Kahjuks on see jäänud ainult hüpoteetiliseks pakkumiseks, mis pole kunagi teostunud."

Pihelgas leiab, et pankrotimenetlus on hea võimalus nii IBCC kui Kevelti jaoks oma ostuhuvi ja lubadusi tõestada: "Head juttu oleme kuulnud, tegusid on vähe olnud," sõnas Pihelgas. Pankrotiistung VTAKi üle toimub 28. augustil Harju maakohtus.

TAUST

Saatuslikud juhtimisvead

VTAKis osalust omava, USA börsiettevõttele kuuluva Cambrex Eesti esindaja Kaarel Siirde sõnul on VTAKi kehva seisu taga juhtimisvead. Ka Cambrex müüks oma osaluse hea meelega maha.

Tema arvamust jagab praegu VTAKi ainus juhatuse liige, TTÜ jurist Tõnu Pihelgas: "Mulle tundus ikkagi, et äriplaan polnud kõige tugevamatel jalgadel: saadi riigilt raha ja selle eest osutati teadusteenust, nagu teevad ülikoolid ja muud teadusasutused. See aga on ju AS, mis käitus samamoodi, sõltudes riigi rahast. Kui EAS enam ühel päeval raha ei andnud, siis algas allakäik."

MIS ON MIS

Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus AS (VTAK)

Püüab parandada vähiravi kvaliteeti, arendades ja rakendades uusi diagnostikaplatvorme ning pakkudes ravimitööstusele uusi vähivastaseid ravimikandidaate.

VTAKi on saanud rahastuse ELi struktuurifondidest teadus- ja arendustegevuse ning tehnoloogia arenduskeskuste programmist, Eesti Teadusagentuurilt, SA-lt Archimedes, sai kümme aastat erinevatele projektidele toetust ka EASilt.

Juhatuse liikmeid hetkel pole, viimati tegutses juhatuses Tõnu Pihelgas 3. maist 8. augustini, enne seda oli juhataja alates 2005. aastast Riin Ehin.

VTAKi suurim osanik (37,5%) on valdusfirma IBCC Holding AS, mille omanik on alates tänavu veebruarist Rakesh Pandeyle kuuluv Bravo Pharma OÜ.

Teiste VTAKi osanikena jätkavad võrdsete 12,5% suuruste osalustega SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, AS Cambrex Tallinn, OÜ Cemines Estonia, AS Kevelt ja Rootsi firma AB TFS Trial Form Support International.

10% osaluse omandas IBCC juunis Tallinna Tehnikaülikoolilt.

0

inimest on VTAKi juhatuses, samal ajal üritab 6 firma omanikku omavahel kokkuleppele jõuda.

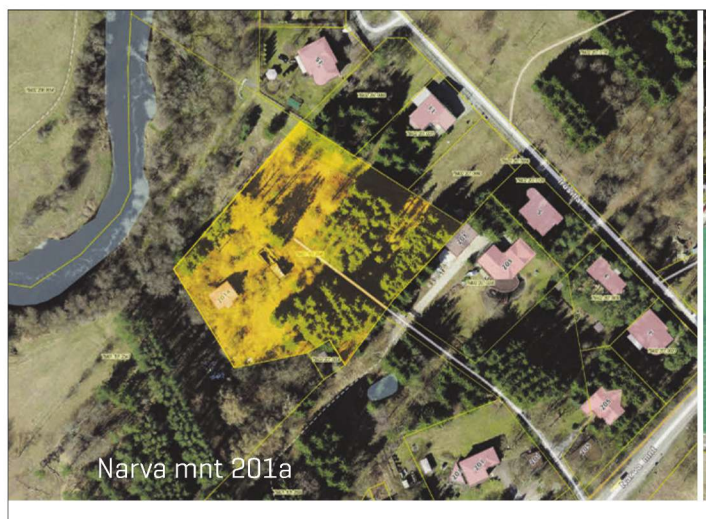

RMK müüb enampakkumise teel kaks kinnisvaraobjekti Tallinnas.

Suuline enampakkumine toimub RMK Tallinna kontoris, Toompuiestee 24,
11. septembril 2017 kell 12.00.

Pirita linnaosas, Narva mnt 201a asuv kinnisasi suurusega 8920 m², 100% elamumaa.
Alghind 493 000 eurot.

Pirita linnaosas, Kiviaia tee 11c asuv kinnisasi suurusega 8567 m², 100% tootmismaa.
Alghind 446 000 eurot.

RMK enampakkumisel osalemise tingimused
ja kõik müügiobjektid leiate **www.rmk.ee** kodulehelt
klikkides bänneril „KINNISVARA ENAMPAKKUMINE".

RMK

TÖÖTURG

Tööle pürgib rekordarv inimesi

Tööle pürgijate arv kasvas tänavu teises kvartalis 20 aasta kõrgeimale tasemele, kuid ettevõtjatele teeb muret, et samas on ka vabade ehk täitmata töökohtade arv kaheksa aasta suurim.

HARRY TUUL
harry.tuul@aripaev.ee
Äripäev

Statistikaameti teatel oli töötuse määr 2017. aasta teises kvartalis 7%, tööhõive määr 66,9% ja tööjõus osalemise määr 72%. See-juures on tööjõus osalemise määr viimase 20 aasta kõrgeim. Tööjõus osalemise määr kasvas II kvartalis peamiselt töötute lisandumise tõttu, mille üheks põhjuseks saab pidada seni mitteaktiivsete inimeste aktiveerumist. Töövõimereformi tulemusel on viimasel paaril aastal vähenenud haiguse või vigastuse tõttu mitteaktiivne olemine.

Samas pikemas plaanis on trend endiselt negatiivne. Swedbanki vanemökonomist Liis Elmik selgitas, et tööealiste elanike arv väheneb ja veel rakendamata tööjõudu on tööturul järjest vähem. "Esimeses kvartalis oli täitmata ametikohtade arv viimase kaheksa aasta suurim. Tööjõupuudus oli juulis äritegevust takistav peamine tegur veerandi tööstus- ja teenindusettevõtete hulgas ning lausa poolte ehitusettevõtete seas. See-tõttu püsib surve ka palkade kasvuks," kirjutas Elmik oma kommentaaris.

Ka Eesti Panga ökonomisti Orsolya Soosaare sõnul näitab enamik andmeallikaid suurt nõudlust töökäte järele. "Konjunktuuriinstituudi kindlustundeuuringu andmed näitasid ettevõtete hõiveootuste paranemist ning üha suurem osa küsitletud ettevõtetest peab tööjõupuudust tootmist piiravaks teguriks. Eriti hoogsalt on hõiveootused kasvanud ja ka tööjõu piirangu tunnetamine suurenenud ehitussektoris," kirjeldas Soosaar. Ka majapidamised muutusid tema sõnul optimistlikumaks – tööpuuduse kasvu kartus on 2017. aasta jooksul kiiresti vähenenud.

Mitmekihilised muutused

Statistikaameti vanemanalüütik Ülle Vannas tõi välja, et võrreldes 2017. aasta I kvartaliga oli II kvartalis haiguse või vigastuse tõttu mitteaktiivseid 5700 võrra vähem. "Viimase kümne aasta jooksul on järjest vähenenud tööturult õpingute tõttu eemal olijate arv. Siin mängib rolli pigem kasvav soov õpingute ajal töötada või töötamise kõrvalt õppida, mitte aga õppijate osatähtsuse vähenemine," kirjutas Vannas oma analüüsis.

Ta lisas, et viimase 20 aasta kõrgeimas tööjõus osalemise määras on oma osa ka vanemaealiste (50–74aastased) mitteaktiivsuse jätkuval vähenemisel. Vanemaealiste tööjõus osalemise määr oli 60,7% ja töötuse määr 5,1%.

▲ Eesti Panga ökonomist Orsolya Soosaar ütles, et majapidamised on muutunud optimistlikumaks. FOTO: EIKO KINK

5%

oli teises kvartalis eestlaste töötuse määr, samas mitte-eestlaste töötuse määr oli 11%.

"Hõivatute arv vähenes teises kvartalis eelmise aasta sama ajaga võrreldes veidi, 3500 inimese võrra. Töötajate arv alanes avalikus sektoris ja põllumajanduses. Avaliku sektori hõivet mõjutavad riigi reformid. Haridusega seotud töötajate arvu languse taga võib olla õpilaste arvu vähenemine üldhariduskoolides maapiirkondades ja kõrgkoolides üle Eesti," lisas Elmik.

Tema hinnangul peaks aasta teisel poolel hõivatute arv eelmise aastaga võrreldes taas suurenema, kuna suurem majandusaktiivsus nõuab rohkem töökäsi.

Üha vähemaks jääb tööealisi

Statistikaameti andmetest nähtub, et jätkub tööealiste inimeste arvu aeglane vähenemine, kuid tööturul aktiivsete inimeste arv ehk hõivatute ja töötute summa on jäänud samaks. Hõivatute arv kahanes 3500 inimese võrra ja mitteaktiivsete arv 6200 inimese võrra, olles aasta II kvartalis hinnanguliselt vastavalt 653 500 ja 274 000.

Võrreldes 2017. aasta I kvartaliga, mil töötute arv oli suhteliselt väike, lisandus II kvartalis 10 600 töötut. Aastataguse ajaga võrreldes on muutus väiksem – töötute arv suurenes 3700 inimese võrra, jõudes 49 000ni, mis on vähem kui näiteks 2016. aasta III kvartalis. Töötuse määr oli tänavu I kvartalis 5,6%, II kvartalis 7% ja eelmise aasta II kvartalis 6,5%. Eestlaste töötuse määr oli 2017. aasta II kvartalis 5% ning mitte-eestlastel 11%.

Kõige kõrgem tööhõive määr oli ootuspäraselt 25–49aastaste meeste seas (88%). See on üks protsendipunkt vähem kui 2016. aasta II kvartalis. Samas vanuses naiste tööhõive määr oli 2017. aasta II kvartalis 77,3%, tõustes aastaga alla ühe protsendipunkti.

Põhitöökohal täis- ja osaajaga töötamise ning vaeghõive osatähtsus on aastaga muutunud alla 0,5 protsendipunkti. Osaajaga töötajaid, kes sooviksid töötada praegusest rohkem (vaeghõivatuid), oli 2017. aasta II kvartalis 5000.

TAUST.EE võlglaste nimekirja on lisatud:

Võlgniku nimi	Seotud isikud
EBC Ehitus AS	Ago Arge
Kratt Resto OÜ	Maria Sepper
Rootsu Resto OÜ	Maria Sepper, Reijo Mäll
Võhu Vein AS	Džamala Gassõmova, Rašad Azimov, Roman Zharkov
Vesmont Majakeskus OÜ	Jevgeni Ševtšenko
September OÜ	Kalev Jõgeda
Top HD OÜ	Igor Žukov, Sergey Zhukov
Asteek HM OÜ	Mait Kallas
NeikidPeikeri OÜ	Kadi Parel
OKEANA OÜ	Sergei Boitsov
Promomeedia OÜ	Üllar Kivi
Raadio Ruut OÜ	Tõnu Sirol
Rehtak OÜ	Hele Kroon
Trepitehas OÜ	Meelis Trumsi
WebSpot	Asko Nõmm
Riivese Elektritööd	Peeter Riives, Rando Riives
Medkoe OÜ (www.medkoe.ee)	Tiia Andres, Kaido Andres
Bonaparte OÜ (www.bonaparte.ee)	Aile Tarum
Universal Industries OÜ (www.universal.ee)	Jüri Vellerand, Janika Sillat
ANMO Auto OÜ	Andreas Tankler
Roofer OÜ	Erkki Vihula
Hippo Trans OÜ	Anton Fedajev
Samelin AS (www.samelin.ee)	Leida Kikka, Riina Vau, Siim Kikka
F.L.C.S. OÜ	Aleksandr Škodenko
Autosisustus OÜ (www.autosisustus.ee)	Reio Rahumägi, Ahto Saan
TKehitus OÜ	Maksim Žuravljov
Welco Works OÜ	Tõnu Tiirmaa
Skyworld Service OÜ	Risto Meigas, Marko Meigas
Mum Agentuur (uus nimi Estshiitake Invest OÜ)	Tiit Järve (endine juhatuse liige Hermes Brambat)
Estmidt Grupp OÜ	Ragnar Põllu, Kairi Põllu
Tuulemeelne OÜ	Tiit Kull
MJA Team OÜ	Mikk Jaeger
Ghost Tactics OÜ	Tõnis Orumaa
Hansa Constructions OÜ	Marko Teidla

KONTROLLI OMA ÄRIPARTNERI TAUSTA!

julianus INKASSO
+372 681 4400, inkasso@julianus.ee
TAUST.EE

AKTSIA

Tallinki hea tulemus analüütikut ei võlu

Hoolimata Tallinki teise kvartali tugevatest majandustulemustest jätsid LHV analüütikud Tallinki hinnasihi samaks.

Analüütikute sõnul on ettevõtte väljavaated teiseks poolaastaks head, kuid nad hoiavad silma peal potentsiaalselt negatiivsetel teguritel. Sinna hulka kuuluvad suurenenud konkurrents Eesti–Soome liinil Viking Line'i uue laeva tõttu ning Eestis tõusva alkoholiaktsiisi mõju pardamüügile samal liinil.

Sellest hoolimata ei kavatse LHV analüütikud suuri muudatusi prognoosis teha ja jätavad oma hinnasihi 1,00–1,10 euro vahele.

Tallink teatas, et teises kvartalis vedasid Tallink ja tütarettevõtted 2,6 miljonit reisijat, mida on 6,8% võrra rohkem kui eelmise aasta samal ajal. Kontserni teise kvartali käive kasvas 6% võrra ja oli 259,9 miljonit eurot. Teise kvartali kulumieelne ärikasum kasvas 35,1% ja oli 48,9 miljonit eurot (mullu teises kvartalis 36,2 miljonit eurot), puhaskasum kasvas 83,2% võrra ja oli 17,9 miljonit eurot (mullu 9,8 miljonit eurot).

ÄRIPÄEV.EE

TÖÖSTUS

Kõvaski siht: Tere võlast vabaks ja välisturule

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Suve keskel koondunud Tere ja Farmi tööstust hakkab juhtima pikaaegne toidusektori tippjuht Katre Kõvask.

Juuli keskel andis konkurentsiamet kahe piimahiiu ühinemisele heakskiidu. Tehingu järel sai Terest Farmi Piimatööstuse tütarettevõte. Nüüdseks on otsustatud, et alates 15. septembrist asub tööstuste juhatuse esimeheks Katre Kõvask, kes seni oli Tere nõukogu esimees.

Pikaaegse kogemusega tippjuht, kes seni tüüris Südameapteekide ketti, hakkab kuuluma nii Tere kui ka Farmi juhatusse.

47,5

miljoni euro jagu on Terel võlgu. Tagamata nõuded makstaks tasumisgraafiku järgi ära kuue aasta jooksul, tagatud nõuded 10 aastaga.

Varjusurmast välja

Kaht suurt piimatööstust hakkab Kõvask juhtima kahasse Farmi senise juhi Valdis Noppeliga, kes samuti saab mõlema ettevõtte juhatusse. Tere märtsis ametisse pandud juht Margit Talts lahkub firmast.

"Eelkõige alustame tootmisest, sisseostust ja vaatame üle pulbritootmise, mis siiamaani on olnud natuke varjusurmas," rääkis Kõvask. Suur rõhk läheb tootearendusele ja ekspordivõimaluste otsimisele.

Kõvask rõhutas, et Farmi ja Tere koondumisel sünnib suurim Eesti kapitalil põhinev piimanduskontsern, millel on väga head kasvuvõimalused. Ühiselt on suuremad võimalused ka välisturgudel.

Ekspordis nägi Terele olulist võimalust ka piimafirma endine omanik ja juht Oliver Kruuda. Kruuda lootis palju teenida näiteks lõssipulbri müügist Jaapanisse. Tere saigi sinna paarsada tonni pulbrit müüdud, ent nüüdseks on sisse jäänud pikk paus. Uue juhi sõnul oli suund õige – kui vaadata globaalselt, kus lõssipulbri järele kõige suurem nõudlus on, siis tulebki välja Aasia.

Üks suurem murekoht on uue juhi jaoks Tere kohustused. Firma on esitanud saneerimiskava, mis näeb ette maksegraafiku. Suve keskel aga otsustas kohus kava mitte kinnitada. Tere esitas augusti alguses vaidlustuse. "Nüüd ootame ringkonnakohtust reaktsiooni. Millal see juhtub – tõesti ei oska ennustada," ütles Kõvask. Samas oleks saneerimiskava kinnitamine tema sõnul võlausaldajatele parim lahendus. Kui saneerimiskava kinnitamata jääb, on Tere ja Farmi uue juhi sõnul kõige parem stsenaarium see, et hakatakse koostama uut kava. See aga võtab pikalt aega – kuluks vähemalt aasta, märkis Kõvask.

Kiiresti võlgadest lahti

Kui kava aga kinnitatud saab, saaks firma hakata raha tagasi maksma. Seejuures tahavad uued omanikud asju ajada teisiti – saneerimiskava näeb tagasimaksete perioodiks ette kolmneli aastat, ent Kõvaski soov on teha seda kiirendatud tempos.

"Ei saa sellist vekslit välja käia, nagu vanasti öeldi, et teeme viisaastakuplaani nelja aastaga, aga vaatame võlausaldajate kaupa, üritame kõikidega käituda viisakalt ja maksta tagasi nii kiiresti kui võimalik," ütles Kõvask.

Samal ajal peab Tere olema ärilises mõttes jätkusuutlik ega saa end lõhki laenata. Saneerimiskavas ette nähtu saaks firma ilusasti täidetud, lisas Kõvask.

TULE MÕISAVALITSEJAKS

Lääne-Virumaal asuv Arkna mõis on arenemas isemajandavaks üksuseks koos turismi ja põllumajandusega. Lisaks ajaloolisele mõisahoonele on siin hästi säilinud ka kõrvalhooned, korrastatud on liigirikas kaitsealune park, majandatakse karjatalu 500 loomaga ning põllumajandust arendatakse 720 hektaril.
www.arkna.ee

Kutsume meie 22-liikmelist mõisaperet juhtima ja mõisa arendama

TEGEVJUHI,

kelle tööks on luua isemajandav mõis, kus iga teenus ja toode on majanduslikult kasulik.

Sobiv kandidaat on kõrgharidusega, eelneva eduka juhtimiskogemusega soovitavalt põllumajandus- või toiduainete tootmise sektorist ning omab kaasaegseid teadmisi ettevõtte juhtimisest.

Pakume sulle ainulaadset võimalust anda vanale mõisale kaasaegne elu, arendades tasakaalustatult nii põllumajandust ja kui turismi, restaureerides vanu hooneid ja rajades kaasaegset väiketootmist.

Enne kandideerimist tutvu põhjaliku tööpakkumise ja nõudmistega www.tammistepersonal.ee.

Lisainfo Sirje Tammistelt telefonil 514 4084 või sirje@tammistepersonal.ee.

Tagame kandideerimise konfidentsiaalsuse!

ARKNA

Tammiste PERSONALIBÜROO

Kandideeri portaalide cv.tammistepersonal.ee, CV Keskus või CV-Online kaudu kuni 20.08.2017

www.honda.ee

HONDA
The Power of Dreams

UUS TURBO ON KOHAL!

TULE KOGE UUE CIVICU TIPPTASEMEL TURBOMOOTORI TÕMBEJÕUDU!

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; **Tartu**, Kalda tee 13, tel 730 0385; **Pärnu**, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; **Agdeck-Auto AS Jõhvi**, Pargi 39, tel 332 1430; **Narva**, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; **LX Motors OÜ Viljandi**, Tallinna tn 86, tel 435 5421
Kombineeritud kütusekulu: 4,7–6,1 l / 100 km; CO_2: 106–139 g / km

KONKURENTS

USA valmistub kaitseks Hiina tehnoloogiajahi vastu

USA ja Euroopa Liit kaaluvad mõlemad vastumeetmeid sellele, kuidas Hiina lääne tehnoloogiat omandab, nähes ohtu oma pikaajalisele konkurentsivõimele.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

▶ USA president Donald Trump allkirjastatud korraldusega. Paremal kaubandusminister Wilbur Ross ja tema kõrval USA kaubandusesindaja Robert Lighthizer.
FOTO: SCANPIX/REUTERS

Esmaspäeval allkirjastas USA president Donald Trump USA kaubandusesindajale korralduse kaaluda juurdluse algatamist Hiina intellektuaalse omandi poliitika üle. Eelkõige on samm sihitud Hiina nõudmiste vastu, et riigi suurele turule investeerida soovivad välisfirmad peavad siirdama ka oma tipptasemel tehnoloogiat.

"Minu kohus ja vastutus on kaitsta Ameerika töötajate tehnoloogiat ja tööstust ebaausate ja kahjulike võtete eest," ütles Donald Trump. "Seisame vastu igale riigile, mis ebaseaduslikult sunnib Ameerika ettevõtteid väärtuslikku tehnoloogiat käest andma, et turule juurdepääsu saada," vahendas agentuur Bloomberg. "Kavatseme võidelda võltsimise ja piraatluse vastu, mis hävitavad Ameerika töökohti," jätkas Trump.

Kui analüüsist järeldub, et Hiina rikub USA intellektuaalse omandi kaitse reegleid, on USA valitsusel 1974. aasta kaubandusseaduse alusel õigus Hiina toodetele näiteks imporditollid kehtestada. Pärast WTO loomist 1990. aastatel pole neid seaduspügalaid vahepeal peaaegu kasutatud.

> **Kavatseme võidelda võltsimise ja piraatluse vastu, mis hävitavad Ameerika töökohti.**
>
> **USA president Donald Trump**

Euroopas sarnased meeleolud

Sarnased meeleolud valitsevad Euroopas. Suve hakul vaieldi Euroopa Liidu valitsusjuhtide tippkohtumisel selle üle, kas EL peaks Euroopas välja töötatud tipptehnoloogiat ülesostmise eest kolmandate riikide (eelkõige Hiina) poolt paremini kaitsma. Prantsusmaa president Emmanuel Macron leiab, et strateegilised ettevõtted ja tehnoloogiad vajavad paremat kaitset ning ka Saksamaa on värskelt vastavaid seadusi karmistanud. Skandinaavia ja Balti riigid jäid koos Iirimaa ja Portugaliga tippkohtumisel eri meelt, Euroopa Komisjon sai ülesande teemat analüüsida. Äsja kirjutas Financial Times, et Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker kavatseb septembris esitada ettepanekud ka Euroopa turvise tugevdamiseks.

Hiina kaubandusministeerium reageeris Trumpi sammule teravalt, teatades, et plaanib kasutada kõiki meetmeid oma õiguste kaitseks, kui USA peaks rahvusvahelistest reeglitest üle astuma.

USA Kongress ja äriringkonnad seekord aga Trumpi sammu ei tauninud, olles varem kritiseerinud näiteks suurest vabakaubanduslepingust taandumist. "Selleks, et USA-Hiina suhetest võiks sündida mõlemale poolele kasulik majanduskasv, peab USA ettevõtetele olema tagatud sama vaba ja kindel juurdepääs Hiina turule, nagu on Hiina firmadel USAs," teatas USA Kaubanduskoda. "Niisama oluline on, et Hiina lõpetaks sunnitud tehnoloogiasiirde ja kaitseks välismaiseid intellektuaalse omandi õigusi ka Hiinas."

Ameerika-Hiina kaubanduskoja president Shanghais Ken Jarrett ütles Bloombergi telekanalile, et tegemist on mõõduka, kuid vajaliku sammuga USA ettevõtetelt laekunud kaebustele vastamiseks.

Opositsioonis USA demokraadid leidsid, et Trumpi teod jäävad valimislubaduste kõrval isegi kahvatuks.

"Teatamine sellest, et nad kavatsevad otsustada, kas käivitada juurdlus Hiina hästi dokumenteeritud intellektuaalse omandi varguse kohta, on Hiinale signaal, et vargus on OK," ütles USA senati vähemuse liider Chuck Schumer.

USA süüdistab Hiinat

Juulis esitas USA kaubandusesindaja USA Kongressile raporti, mis süüdistas Hiinat ulatuslikus intellektuaalse omandi varguses ja piraatluses. Aasta alguses hindas vastav komisjon piraatluse ja ärisaladuste varastamise kahju USA majandusele aastas enam kui 225 miljardile dollarile, mis võib tegelikult olla veelgi suurem, isegi kuni 600 miljardit dollarit.

Äsja ajalehes Financial Times avaldatud arvamusartiklis süüdistab USA kaubandusminister Wilbur Ross Hiinat tõsises strateegilises rünnakus Ameerika insenerimõtte vastu, et viia ellu oma strateegiat "Made in China 2025". Hiina sihikul on igasugune tipptehnoloogia pooljuhtidest tehisintellekti, biotehnoloogia ja isesõitsvate autodeni, millest sõltub tulevikus riikide majanduskasv. Selle asemel aga, et konkureerida vaba turu tingimustes, sunnib Hiina USA firmasid juurdepääsu eest Hiina turule oma tehnoloogiat üle andma, taunib Ross.

Hiina sihib ka *start-up*-firmasid, mis on saavutanud mingi tehnoloogilise läbimurde, et need siis kõrgemat hinda pakkudes üles osta. Mõni miljon praegu peale maksta tasub pikas vaates ära.

Trumpi korraldus ei ole veel kaubandussõja avapauk. Nii arvab Citigroupi Hiina turu peaökonomist Hongkongis Liu Li-gang, prognoosides pigem mõõdukat lahendust, mis rahuldab teatud huvigruppe ja võimaldab Trumpil näidata, et on oma valimislubadused täitnud.

Suhted pingestuvad

Laiemas kontekstis viitab taolise uuringu käivitamine siiski suhete pingestumisele. Samal ajal vajab USA Hiina abi pingete leevendamiseks Korea poolsaarel. Trump on varem Hiinat kritiseerinud, et see ei survesta Põhja-Korea režiimi piisavalt tuumarelvaprogrammi lõpetamiseks ning ähvardanud Hiinat kaubandushoovaga mõjutada.

Esmaspäeval ütles Trump, et allkirjastatud korraldus on riikide ebaausate kaubanduspraktikate väljajuurimisel alles algus.

AMETIÜHINGUD

Soomlased ei taha enam rihma pingutada

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Euroopa haige mehe tiitli maha raputanud Soomes, kus majanduskasvu tempo oli esimeses kvartalis euroala kiiremate seas, tõotavad sügisesed palgaläbirääkimised tulla rasked.

Soomlased leiavad, et aitab püksirihma pingutamisest. Kui tööstusel läheb paremini ja eksport kasvab, siis peab midagi sellest ka töötajate taskusse jõudma, ütles agentuurile Bloomberg Soome paberitööstuse ametiühingu juht Petri Vanhala.

Soome konkurentsivõime taastamiseks surus Juha Sipilä valitsus eelmisel aastal läbi kokkuleppe tööjõukulude alandamiseks 4% võrra ning palkade külmutamiseks vähemalt selle aasta lõpuni. Maailmamajanduse toibumise kõrval sai sellest üks oluline tegur, mis Soome kolm aastat väldanud majanduslangusest välja aitas.

Selle nii-öelda taastulemise üheks sümboliks on Uusikaupunkis asuv autotehas Valmet Automotive, mis kindlustas kokkuleppe Mercedes-Benz GLC linnamaasturite tootmiseks. Sellega on töö tagatud rekordilisele 3800 töötajale.

Rumalus oleks käest lasta kasu majanduskasvust, mida me just nägema oleme hakanud.

Soome rahandusminister Petteri Orpo.

FOTO: EPA

Aeg tasuda

Nüüd leiavad Vanhala ja Soome teiste ametiühingute esindajad, et kui eksport on ületanud kõik ootused ja Soome suurte ekspordifirmade kasumlikkus kasvanud, suudaksid ettevõtted ka oma töötajatele rohkem maksta. Tema sõnul on ametiühingute nõudmised mõistlikud ja keegi hullumeelselt kõrgeid palku ei nõua.

Soome ettevõtjad on aga ettevaatlikud, leides, et majanduse toibumine on ikka alles habras ning et praegu oleks ennatlik paranenud konkurentsivõimes järele anda. "Me vajame pikaajalist majanduskasvu ja järgmised palgakõnelused ei peaks seda rikkuma," ütles Soome tööstuse konföderatsiooni EK esimees Jyri Häkämies. "Majandusprognoosid lähiaastatel paremaks ei lähe, vastupidi."

Euroopa Komisjoni värske uuringu järgi jääb Soome konkurentsivõime peamistele ekspordirivaalidele jätkuvalt alla – tööjõu ühikukulu on Soomes jätkuvalt protsendi võrra kõrgem kui Rootsis ning 5% kõrgem kui Saksamaal. Ja majanduse maht ei ole veel kriisieelsel tasemel taastunud.

Maksukärbe kaalumisel

Eelmisel nädalal vihjas Soome rahandusminister Petteri Orpo, et valitsus võib olla valmis tulumaksu kärpima, et toestada töötajate ostujõudu.

Orpo manitses tööturu osapooli mõõdukusele. "Me oleme toonud suuri ohvreid ja teinud koostööd, et konkurentsivõimet tõsta," ütles ta. Praegu tuleks ministri sõnul jääda vaoshoituks. "Rumalus oleks käest lasta kasu majanduskasvust, mida me just nägema oleme hakanud."

ROOTSI

Inflatsioon tugevdas krooni

Juulis kerkis inflatsioonitempo Rootsis esimest korda enam kui kuue aasta jooksul keskpanga soovitud tasemele, minnes sellest isegi üle.

Rootsi kroon tugevnes uudise peale veidi alla 9,50 krooni tasemele eurost, kuna inflatsiooni taastumine peaks lähemale tooma päeva, mil Rootsi keskpank saab oma ülilõtva rahapoliitikat hakata koomale tõmbama.

Rootsi statistikaameti teatel kiirenes hinnatõusutempo juulis 2,2%-le analüütikute prognoositud 1,9% asemel. Juunis oli inflatsiooninäit 1,7%. Esimest korda 2011. aastast on inflatsiooninäit Rootsis üle optimaalseks hinnatud 2% taseme.

Keskpanga tugi püsib

Inflatsiooni elustamiseks on Rootsi keskpank kehtestanud negatiivse intressimäära ning käivitanud varade tugiostuprogrammi. Rahapoliitiline stiimul on jätkunud hoolimata kiirest majanduskasvust ja kuumavast kinnisvaraturust.

Analüütikud hoiatavad, et keskpangal on siiski veel vara oma inflatsiooni elustamise missioon edukaks lugeda. "Kõrge inflatsiooninäit on muidugi keskpangale hea uudis," ütles Nordea panga peaanalüütik Torbjorn Isaksson. Pank ei saa ennast aga lõdvaks lasta, kuna inflatsiooninäitu on mõjutanud mitu ajutist tegurit.

Statistikaameti andmeil mõjutas juulikuu inflatsiooninäitu pakettreiside, rahvusvaheliste lendude ja maksutõusust kergitatud elektrienergia hind.

Ilmselt eelistab Rootsi keskpank ära oodata ka Euroopa Keskpanga võimaliku poliitika muutuse. Nordea prognoosib keskpanga intressimäärade tõusu tuleva aasta teisel poolel.

ÄRIPÄEV.EE

4

protsendi peale kiirenes Rootsi majanduse kasvutempo teises kvartalis aasta baasil.

TULEMUS

Saksamaa majandus hoidis kindlat kasvujoont

Saksa majandus jätkas kasvu teises kvartalis, pikendades majanduskasvu alates 2014. aasta teisest kvartalist, kirjutas Bloomberg.

Sisemajanduse koguprodukt kasvas Euroopa suurimal majandusel perioodil aprill–juuni 0,6%. Bloombergi küsitletud ökonomistide konsensus majanduskasvuks oli 0,7%.

Pärast majandustulemuste avaldamist nõrgenes euro dollari suhtes 0,2% ja kauples hommikul 1,1756 dollari tasemel.

Capital Economicsi ökonomisti Jack Alleni sõnul on Saksamaa majandus näidanud viimastel aastatel tugevust, edastas Bloomberg. Allen lisas, et tööpuudus on väga madal ja majandus on hästi hakkama saanud, arvestades eurotsooni standardeid. Statistikaameti sõnul upitas teise kvartali majanduskasvu suurenenud sisenõudlus. Samuti suurenesid nii riigi kui ka tarbijate kulutused ja investeeringuid ehitussektorisse. Majanduskasvu pidurdas teises kvartalis import, mis kasvas kiiremini kui eksport.

ÄRIPÄEV.EE

TÖÖTURG

Kõvasti üle poole töötajatest on valmis töökohta vahetama

Tervelt 72% töötajatest on avatud uutele tööpakkumistele, selgus CV Keskus.ee ja Palgainfo Agentuuri tööturu-uuringust.

Lisaks selgus, et lähima kuu jooksul plaanib töökohta vahetada iga neljas vastaja (24%), mida on oluliselt enam, võrreldes eelmisel aastal samal ajal tehtud uuringu tulemustega (18%).

Tööpakkumistele avatud töötajad teenisid keskmiselt 984eurost netopalka. "72% töötajatest on valmis liikuma – seega on praegusel tööturul kõigest alla kolmandiku töötajatest oma tööga niivõrd rahul, et ei ole avatud konkureerivatele tööpakkumistele," ütles tööportaali CV Keskus.ee Baltikumi kommunikatsioonijuht Henry Auväärt. "Koguni 90% töötajatest, kes ütles, et ei ole oma tööga rahul, on avatud uutele pakkumistele ja pooled neist on aktiivselt uut töökohta otsimas."

"Ka valikuvõimalused tööturul on kasvanud – selle aasta esimese seitsme kuuga avaldati CV Keskus.ee tööportaalis 25,7% rohkem tööpakkumisi kui möödunud aastal samal ajal."

Palgainfo Agentuur küsitleb tööandjaid, töötajaid ja tööotsijaid kaks korda aastas – kevadel ja sügisel. Lisaks põhjalikule töötasu küsimustikule uuritakse töötajate rahulolu, motivatsiooni, sidusust ja tööturukäitumist. Tavapäraselt osaleb küsitlustes üle 10 000 töötaja ja üle 300 organisatsiooni esindaja.

ÄRIPÄEV.EE

MEDITSIIN

Pere- ja eriarstid võtsid dividende

Mullu kopsakat omanikutulu võtnud perearstid määrasid peale ühe erandi ka tänavu endale majandustulemuste eest dividende. Hästi läks ka eriarstide firmadel, kirjutab ajaleht Meditsiiniuudised.

KADI HEINSALU
kadi.heinsalu@aripaev.ee

Meditsiini UUDISED

Vaatlesime nende perearstifirmade eelmise aasta majandusaruandeid, kes 2015. aasta aruannete põhjal määrasid omanikele vähemalt 50 000 eurot dividendi omaniku kohta. Selliseid ettevõtteid oli kuus.

Nii määras mulluses perearstide dividendide TOPis II kohal olnud Perearst Jelena Bozikjan OÜ omanikule eelmise majandusaasta eest dividendi 35 000 eurot. Aasta varem määrati dividendi 54 000 eurot. Bozikjan on ise ettevõtte ainuomanik.

Kahe võrdse omanikuga Perearst Jevgenia Kulikova OÜ määras seekord omanikele dividendi kahepeale 20 000 eurot, aasta varem aga kokku 100 000 eurot. Perearst Ülle Perend OÜ (üks omanik) määras seekord 40 000 eurot dividendi, aasta varem 50 000 eurot. Mullu samuti 50 000 eurot dividendi määranud Perearst Katrin Akkel OÜ (üks omanik) määras seekord dividendi 67 721 eurot.

Kõigil nii hästi ei läinud. Näiteks perearsti ja tervishoiuvisionääri Madis Tiigi Terviseagentuur OÜ kukkus eelmisel aastal 17 500 euro suurusesse kahjumisse. Käive oli mullu 766 000 eurot. Dividendi on viimasel aastal lubatud kokku 35 000 eurot, aga seekord neid ei määratud.

Eriarstiabi dividendikursil

Hambaravikliinikul Kliinik32 müügitulu (3,3 mln eurot) ja kasum (212 000 eurot) võrreldes eelneva aastaga mõnevõrra vähenesid, kuid samas maksis ettevõte omanikele korralikku dividendi, 271 698 eurot. Kliinik32 asutasid 2007. aastal kuus Eesti hambaarsti – Lauri Vahtra, Piret Väli, Kirsten Nigul, Triin Lindma, Reet Pallase ja Anton Garajev. Lisaks kuuluvad osanike hulka Martin Martma ja Laura Aluoja.

Taastava Kirurgia Kliinikul õnnestus mullu pärast paar aastat väldanud kahjumist tagasi kasumisse jõuda. Kliiniku käive mullu suurenes, olles 2,66 miljonit eurot tunamulluse 2,5 miljoni asemel. Kasum oli 44 000 eurot tunamulluse 7000 euro suuruse kahjumi vastu. Nagu ka aasta varem, määrati omanikele dividendiks 30 000 eurot. Aktsiad jagunevad järgnevalt: Tiit Meren 36%, Andrus Loog 36%, Koit Kägo 18%, Olavi Vasar 10%.

Omanikele määrati dividendi 80 000 eurot ka Ortopeedia Arstid ASis. Kliiniku käive ja kasum kasvasid, kasum oli mullu 280 000 eurot ja käive 2,3 miljonit eurot. Omanikeks on viis arsti, kes ka samas töötavad (Tauno Kalvet, Karl-Andres Kants, Armin Heiman, Mihkel Mardna, Madis Rahu), kõigile kuulub enam-vähem viiendik.

Stabiilselt maksab dividendi Eesti Diabeedikeskus. Viimasel kahel aastal (2015 ja 2016) on väljakuulutatud dividendi kogusummaks olnud 80 000 eurot ja ka eelmise aasta majandustegevuse eest maksab ettevõte omanikele 80 000 eurot.

Tartus asuv Andrei Sõritsa kliinik Elite jagas ka eelmisel majandusaastal dividendi 150 000 eurot. Aruandeaasta kasum oli Elitel mullu 48 000 eurot, mis aasta varasemaga võrreldes vähenes – toona oli kasum 200 300 eurot.

Haigekassa lepinguta tegutsev Qvalitas Arstikeskus ASi majandusaasta lõppes mullu 240 000eurose puhaskasumiga, aasta varem oli puhaskasum 311 000 eurot. Kliiniku käive kasvas. Ettevõte maksis dividendi 115 000 eurot. Peamised omanikud on ettevõtete kaudu Martin Kõdar, Erki Mölder (neile kuulub enamusosalus), Anneli ja Tõnu Velt, viimane on ka ettevõtte tegevjuht.

Kõik dividende ei maksa

Dividendi küll ei maksnud, kuid kasvatas hästi kasumit Tallinnas tegutsev SA Kõrva-Nina-Kurguhaiguste Kliinik, mille mullune tulemus oli 110 500 eurot üle-eelmise aasta 26 000 euro vastu. Ettevõtte juhatuse liikmed on Oliver Vaide, Margus Luht ja Sven Kivioja.

Erakliinik Fertilitas kasvatas küll mullu käivet, kuid andis pisut järele kasumis. Fertilitase käive oli mullu 5,66 miljonit eurot ja kasum 144 000 eurot. Aasta varem oli käive 5,4 miljonit eurot ja kasum 180 000 eurot. Dividendi omanikele 2016. aasta eest ei määratud, kuid varasema aasta eest maksti mullu välja 90 000 eurot. Fertilitase omanikeks on Suur Visiit OÜ (palju omanikke, 50% ulatuses Viisemann Holdings) ja Viisemann Investments (üks omanikke Andres Viisemann). Kolmandik kuulub Ifert OÜle (omanik kliiniku juhataja Ivo Saarma).

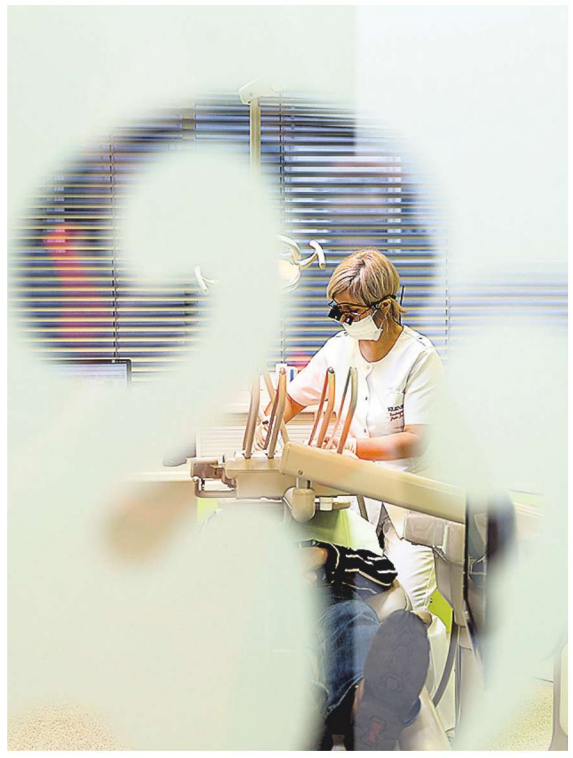

▲ **Kliinik32-le oli möödunud aasta edukas – oli nii käivet, kasumit kui sai ka dividendi määrata.** FOTO: EIKO KINK

48 000

eurot oli mullu kliiniku Elite kasum. Aasta varem oli kasum 200 300 eurot.

NORRISON
EESTI kvaliteetrõivaste disain ja tootmine / ESTONIAN quality garment design and manufacturing

norrison.ee
@norrison

Hektor
design hostels

Eesti esimene
5* hostel.

Privaatsed toad
kööginurgaga.

KÜSI ÄRIKLIENDI
PAKKUMIST!

Riia 26, Tartu
www.hektorhostels.com

VÕRDLUS

Neli näitajat, mis panevad paika Eesti

Vaimult ehk küll, ent majanduslikus mõttes suureks ei pea Eestit vist keegi. On päris selge, et Saksamaa, Prantsusmaa, Poola või isegi Valgevenega meie majandust vähemalt nominaalselt võrrelda ei saa. Kuidas aga paistame välja siis, kui võrrelda Eesti majandust USA ettevõtete või krüptorahaga?

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Bitcoin on kroonist võimsam

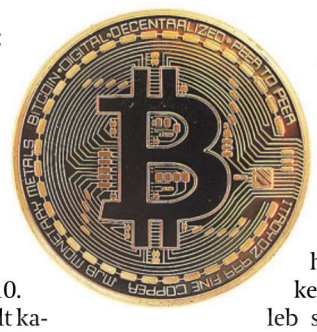

Kui palju oli väärt Eesti kroon? Vastus oleneb sellest, mis nurga alt vaadata, ent ajaloolise statistika abiga saab mingi pildi.

Kui kroon 2010. aasta lõpus käibelt kadus, oli neid kõige laiema võimaliku mõõdupuuga arvutades ringluses umbes 8,5 miljardi euro väärtuses – see hõlmab nii konkreetselt Eesti Panga emiteeritud kui ka pankade võimendusega loodud raha.

Vähemalt praegu on maailma populaarseima krüporahaga asi märksa lihtsam. Praegu ei tegutse vähemalt ühtegi suuremat finantsasutust, mis osareservipanganduse põhimõttel ise raha juurde looks. Seega on bitcoini just nii palju, kui seda on seni kaevandatud ehk arvutite kaudu loodud.

Reedeõhtuse seisuga oli bitcoine ringluses umbes 16,5 miljonit. Ühe mündi hind oli veidi üle 3550 dollari. Turuväärtus oli seega umbes 58,6 miljardit dollarit ehk kuskil 50 miljardi euro kandis. Vahe Eesti krooniga on niisiis märkimisväärne.

Samas tuleb arvestada, et krooni väärtus oli fikseeritud selle kursiga euro suhtes. Bitcoini nii-öelda tegelikku õiglast hinda ei tea samas keegi. Ja tõdeda tuleb sedagi, et eelräägitu kehtib siis, kui arvestada hinda toona, mitte nüüd – nimelt alustas krüptoraha 2010. aastal hinnaga 0,8 dollarisenti mündi kohta. Sellest ajast saadik on krüptoraha küll üldiselt tõusujoones liikunud, ent ette on tulnud ka järske kõikumisi. On analüütikuid, kes leiavad, et bitcoin on kas üldse või viimasel ajal mullistunud.

Samas pole ka pärisvaluutad nagu euro või dollar tingimata täiesti riskivabad ega kaitstud näiteks spekulantide eest.

16,5
miljonit bitcoini oli eelmise nädala lõpu seisuga maailmas ringluses.

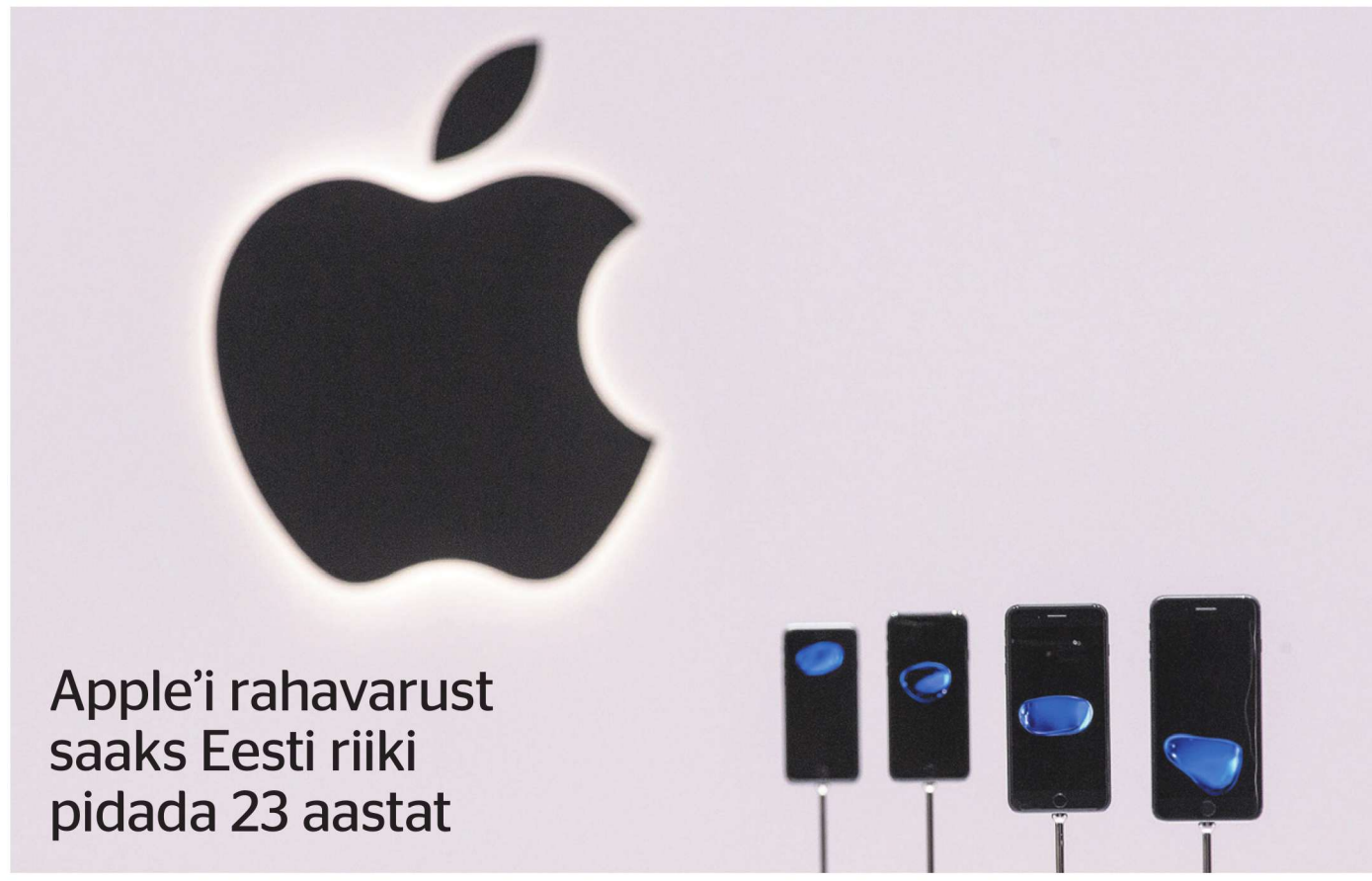

Apple'i rahavarust saaks Eesti riiki pidada 23 aastat

Maailma suurima firma, tehnikahiiu Apple'i augusti alguses avaldatud tulemused olid üllatavad mitmes mõttes. Muu hulgas tuli aruandest välja, et õunafirma rahavarud on paisunud rekordsuureks.

Tehnoloogiahiid teeb silmad ette ka Disney filmidest tuntud Robert McPardile, kelle varanduse väärtuseks hindas Forbes paar aastat tagasi 65,4 miljardit dollarit – see ei hõlma ainult kuldmünte, mille sees vanahärra füüsikaseadusi eirates supleb, vaid ka kinnisvara ja muud vähelikviidset kaupa.

Apple'i rahasalves on varus aga 261,5 miljardit. Sellest piisaks, et ära osta Twitter, Airbnb, Netflix, Yahoo, Tesla ja Uber ning raha jääks veel ülegi, tõi Twitteris esile äriguru Vala Afshar.

Aga kui kaua jätkuks sellest summast Eestil? Tänavu on meie riigieelarve kulude maht umbes 9,66 miljardit eurot, mis dollarites teeb 11,4 miljardit. Niisiis kuluks meie valitsusel 23 aastat, enne kui samas tempos jätkates suudetaks tehnoloogiahiiu raha ära põletada.

Mõistagi eeldab see arvutus, et meie eelarve jääb tulevikus täpselt samale tasemele kui tänavu. Samas on oodata ka seda, et ka Apple'i rahavarud jätkavad paisumist – kui raha kasutusele võtta, peaks õunafirma tasuma päris mitmele riigile üsna suure hulga makse.

„ Apple'i rahasalves on varus 261,5 miljardit. Tänavu on Eesti riigieelarve kulude maht umbes 9,66 miljardit eurot, mis dollarites teeb 11,4 miljardit.

suuruse

▲ **Müügitulu ja SKP võrdluses edestab McDonald's Eesti Vabariiki paarikümne miljoni dollariga.** FOTO: BLOOMBERG

Eesti jääb McDonald'sile alla

Ajakiri Fortune paneb oma kuulsa edetabeli USA 500 suurimast firmast kokku peaasjalikult müügitulu põhjal. Riigi puhul on käivet hinnata veidi keerulisem, aga enam-vähem ajab asja ära vana hea sisemajanduse koguprodukt.

Jooksevhindades oli Eesti SKP mullu 20,9 miljardit eurot. Kui see dollaritesse ümber panna, saame umbes 24,6 miljardit dollarit. Kui see tulemus omakorda Forbes 500 tabeliga kokku viia, pole pilt just helge.

Esisajast jääks AS Eesti Vabariik pika puuga välja. Auväärsest positsioonist lahutab meid pisut vähem kui kolm miljardit dollarit, nimelt on 100. kohal 27,6 miljardi dollarise käibega finantskontsern Capital One.

Eesti pälviks tabelis mulluste tulemuste järgi alles 113. koha. Napilt edestab meid aga siingi tuntud bränd – kiirtoidukett McDonald's. Meid lahutab vaid paarkümmend miljonit, ent vahe on vahe.

Eestist on ees enamik tuntud USA brände. Lähemalt kaugemale liikudes edestavad meid Facebook (98.), Nike (88.), Coca-Cola (64.) ja veel palju muud. Tipp jääb peaaegu hoomamatusse kaugusesse – Fortune 500 ülekaalukas liider on Walmart 485,9miljardise käibega.

Mitmest tuntud USA firmast oleme siiski ka ees. Näiteks edestaks Eesti keemiatööstust DuPont umbes sama suure vahega kui McDonald'sile kaotab. Eestile jääksid alla ka kohvikukett Starbucks (131.), kodumasinatootja Whirlpool (137.), Colgate-Palmolive (182.) ja biokeemiahiid Monsanto (204.).

Muide, burgerit söömata jättes Eesti au ei päästa – meie ise vähemalt otse McDonald'si tulemustesse ei panusta. Eesti restoranidest kotletisaia ostnute raha läheb siin frantsiisi opereerivale firmale Premier Restaurants, mis kuulub Malta börsil noteeritud firmale Premier Capital.

▲ **Tänupühade-eelse traditsioonilise Musta Reede möll USAs Virginia osariigi Walmartis.** FOTO: EPA

Walmartis töötab rohkem rahvast kui Eestis elab

Selle punkti juures pole pikka juttu vajagi.

Eestis on üldse kokku veidi rohkem kui 1,3 miljonit inimest. Jaeketi Walmart palgal on USAs 1,4 miljonit ja üle maailma kokku 2,3 miljonit töötajat.

2,3
miljonit töötajat on jaeketi Walmart palgal kogu maailmas.

VISIOON

Mis riigi vallutavad robotid esimesena?

Nomura analüüsist selgub, et robotite võidukäik on kiirem neis riikides, kus elanikkond vananeb kiiresti ning töökäte arv väheneb.

CNBC vahendab Nomura analüütiku Rob Subbaraman i sõnu, kes märkis, et kõigepealt hakkavad robotid ilma tegema oodatult Jaapanis ja Lõuna-Koreas, aga ka Hiinas ja Taiwanis. Analüütik märkis CNBCle antud intervjuus, et majandused peaksid arvestama sellega, et kui noori töötajaid on vähe ning roboteid kasutusele ei võeta, hakkab majanduskasv takerduma. Ta lisas, et majanduskasv sõltub peamiselt tööjõust, kapitalist ja produktiivsusest. Kui neist esimene peaks ära kukkuma, tähendaks see, et tootmine peab olema väga efektiivne. See ongi tema sõnul koht, kus masinate roll muutub oluliseks .

Subbaraman usub, et esimesena vallutavad robotid Jaapani. Seda esiteks seetõttu, et seal on taoline tehnoloogia väga arenenud ja teiseks, kuna riigi elanikkond kahaneb ja vananeb kiiresti. "Jaapan tõesti vajab masinaid ja tehisintellekti, et töötajaid asendama hakata," lisas ta.

Jaapani peaminister Shinzo Abe ongi öelnud, et roboteid pole mõtet karta. Tema sõnad on mingis mõttes ka teoks saanud – selle aasta alguses avati Jaapanis kaks hotelli, kus toimetavad enamasti just robotid.

Subbaraman märkis, et riigid peaksid üha enam hakkama keskenduma sellele, et inimesi ümber õpetada ning aidata neil kohaneda robotite ajastuga. See tähendab, et paljud nii-öelda lihtsamad tööd kaovad ära ning inimesed tuleks suunata ümberõppele.

ÄRIPÄEV.EE

„ Jaapan tõesti vajab masinaid ja tehisintellekti, et töötajaid asendama hakata.

Nomura analüütik Rob Subbaraman

Hea lugeja!

Mina ja minu kolleegid oleme vaimustuses oma uuest töökohast. Meil on vabariigi vingeim kontor ja oleme oma juhtidele selle eest väga tänulikud.

Ajaleht Äripäev ja veebikodu aripaev.ee ei vaja ettevõtlikule inimesele tutvustamist. Äripäeva ajakirjanikud seisavad ausalt ja kartmatult vaba ja sõltumatu ajakirjanduse eest.

Äripäev AS tegutseb ka teistes valdkondades, muu seas korraldab koolitusi ja konverentse. Kui sa tutvusid kinkekoti sisuga, siis näiteks leht Lutheri Masinasaal ja ajakiri Kõik Tarkvaravalikust on sisuturunduslikud väljaanded, mille tegemise ja ilmumise on tellinud ja kinni maksnud ettevõtlik klient.
Nad on ka vastavalt märgistatud – sisuturundusväljaanne.

Kui ka Sinul on idee näiteks panna ettevõtte, omaniku elik juhi sünnipäevakingiks või uue tootmishoone avamise puhuks oma lugu kaante vahele, siis võta palun ühendust Äripäeva reklaamimüügi arendusjuhi Irina Altin-Smirnoviga.

Irina telefon on 5646 6662 või kirjuta
irina.altin-smirnov@aripaev.ee

Äripäev
Деловые ведомости

ELUSTIIL

Jõuka inimese seitse harjumust

Lihtne on ette kujutada, et jõukad inimesed on elanud alla võimete ja investeerinud nutikalt.

MAIT KRAUN
kaasautor

Finantsplaneerija ja autor Tom Corley, kes uuris viis aastat 233 rikka ja 128 vaese inimese erinevusi, õppis, et edukate inimeste puhul on faktoreid tegelikult palju rohkem.

Corley kirjutas raamatu „Rich Habits: The Daily Success Habits of Wealthy Individuals“ (“Rikaste harjumused: jõukate inimeste igapäevased edu tagavad harjumused”). “Paljud ütlevad, et rikkaks saamise saladust ei ole olemas, aga ma ei nõustu sellega,” ütles ta. “Ma tõesti usun, et põhjus, miks keegi on rikas või vaene, peitub tema igapäevastes harjumustes.”

Nutikast rahajuhtimisest jääb väheks, et rikkaks saada. Jõukad inimesed saavutavad edu tänu headele harjumustele.
Finantsplaneerija Tom Corley

Filantroop ja Microsofti kaasasutaja Bill Gates on öelnud, et arvestab olulistes küsimustes oma naise Melinda arvamusega. FOTO: EPA

SAMM-SAMMULT

Seitse harjumust, mis aitavad edu saavutada

Tom Corley soovitused raamatust „Rich Habits: The Daily Success Habits of Wealthy Individuals“.
Finantsabi- ja koolitusettevõtte Money Peach loonud **Chris Peach** kommenteerib, kuidas nende harjumuste integreerimine on tema elu mõjutanud.

1. Tee trenni! Uuringus leidis Corley, et rikkad teevad iga nädal neli korda trenni, iga trenn kestab keskmiselt 30 minutit. “Vahet pole, kas teen intensiivset trenni või käin naisega jalutamas, pühendan ma ühe tunni liikumisele.”
Kommentaar tulemusele: “Treeningule keskendumine on tunduvalt parandanud minu meele selgust, muidugi on paranenud ka tervis. Ma töötan hommikul mõne tunni ning lähen seejärel jõusaali. Kui tagasi jõuan, siis märkan, et olen palju aktiivsem ja keskendumine on muutunud lihtsamaks,“ kirjutab Peach.

2. Ehita üles suhteid. Suhted on jõukate inimeste valuuta. “Mul on nimekiri inimestest, kes on mind positiivselt mõjutanud ning võtan nendega regulaarselt ühendust. Helistan neile, ütlen tere ja tunnen nende elu vastu huvi,” ütleb Peach.
Kommentaar tulemusele: “Ma võin iga äriedu kohta öelda, et suuresti saavutasin need tänu headele suhetele, mida olen aastaid üles ehitanud. Palkasin oma esimese nõustaja tänu vihjele, mille ma sain konverentsil suheldes,” ütleb Peach.

3. Hoia oma eesmärgid nähtaval. “Evernote'i kasutades tegin nimekirja päeva-, kuu- ja aastaeesmärkidest. Mul on kontoris ka “tabloo”, mis aitab mul jälgida, kui kaugele olen oma eesmärkide saavutamisel jõudnud. Näiteks tahan aastaga oma sissetuleku kahekordistada ning suurendada oma veebisaidi ja sotsiaalmeedia külastatavust.
Kommentaar tulemusele: “Kui aus olla, siis iga eesmärki pole suutnud ma täita. Kui need nähtaval hoida ja neile tähelepanu pöörata, on tulemused väga head. Viimase aasta jooksul olen enda ja oma äri piire laiendanud. Olen suutnud oma sissetuleku kahekordistada.”

4. Loe palju. Raamatute autor ja kõnepidaja Grant Cardone, kes on üks edukamaid tegevjuhte, loeb igal aastal keskmiselt 60 raamatut. Keskmine ameeriklane loeb läbi aga vaid ühe raamatu ja teenib keskmiselt 319 korda vähem. “Seadsin eesmärgi, et loen vähemalt kaks raamatut kuus. Võtsin kuulda Corley soovitust ning lõpetasin televiisori vaatamise. Selle asemel kuulan autos audioraamatuid,” nentis Peach.
Kommentaar tulemusele: “Alates sellest, mil alustasin raamatute lugemist (mida teen nüüd kaks korda kuus), on mul palju rohkem motivatsiooni teha positiivseid muutusi elus ja karjääris,” ütles ta. “Testisin ka mõnda turundusstrateegiat, mille kohta lugesin. See on aidanud mul sissetulekut suurendada.“

5. Harjuta sisendamist ehk afirmatsioone. Enesetunnetus on sinu elukvaliteeti silmas pidades väga tähtis. Mida rohkem sa endale meeldid, seda suurem on sinu enesekindlus ja heaolu.
“Kui ma selle ära õppisin, hakkasin tegelema afirmatsioonidega ning sidusin need oma elu tähtsamate valdkondadega. Sinna hulka kuulusid nii usk, perekond kui ka äri.”
Corley sõnul tagab eduka afirmatsiooni see, kui valid endale mantra, mis on seotud unistuse ja realistliku eesmärgiga. Näiteks – kui tahad teenida 100 000 dollarit, siis sa ei ütle, et ma teenin 100 000 dollarit aastas. See tekitab sinu teadvuse ja alateadvuse vahel konflikti ning programmeerimine ei tööta. Selle asemel proovi midagi, mis on saavutatav. “Ma töötan iga nädal 10 tundi rohkem, et teenida järgmisel aastal 100 000 dollarit,” on juba parem.
Kommentaar tulemusele: “Ettevõtjana on kerge endas kahelda. Alustasin aga enda mõistuse ümberkujundamisega ning kasutasin selleks afrimatsioone. Minu enesetunnetus muutus. Olen muutunud väga enesekindlaks, suudan võtta vastu nutikaid otsuseid,” ütleb Peach.

6. Tee vabatahtlikku tööd. Corley leidis oma uuringus, et 72 protsenti rikastest teeb iga nädal vähemalt viis tundi vabatahtliku tööd. Vaeste hulgas on see protsent vaid 12.
Tõsi, põhjuseid, miks vabatahtlikku tööd teha, on palju rohkem, aga rikkad kasutavad seda peamiselt oma suhtlusvõrgustiku laiendamiseks.
Kommentaar tulemusele: “Ma hakkasin iga nädalavahetus tegema kaks tundi vabatahtlikku tööd kohaliku kiriku kohvikus, samuti olen ühe heategevusorganisatsiooni juhatuse liige. Mõlemad on aidanud mul ühiskonnale midagi tagasi anda ning luua tarkade inimestega häid suhteid. Ma ei oleks nendega vastasel juhul üldse kohtunud,” jagab Peach kogemusi.

7. Usalda mentoreid, kes on käinud sama teed mis sina. Isegi planeedi kõige edukamad inimesed väärtustavad mentoreid, kes on käinud sama rada kus nemadki. Mark Zuckerberg ütles, et Steve Jobs oli tema mentor. Bill Gates on rääkinud, kuidas Warren Buffett aitas tal Microsoftis tekkinud raske aja üle elada.
“Ma olen küllaltki noor ettevõtja ning kasutan mentorina inimest, kes on juba oma vallas edu saavutanud. Me käime paar korda kuus lõunal ning arutame, mida võiksin edaspidi paremini teha,” ütleb Peach.
Kommentaar tulemusele: “Minu mentor on aidanud mul aru saada, mida ma valesti olen teinud. See aitab tohutult aega kokku hoida. Alates sellest on mu äri kasvanud iga kuu, isegi kui olen aega kulutanud sama palju,” kirjutab Peach.

reklaamitoimetaja Svetlana Vink
tel 667 0206
svetlana.vink@aripaev.ee

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

Konverentsil esinevad:

Suurettevõtja ja investor	**Ain Hanschmidt**
Olerexi omanik	**Antti Moppel**
LHV Grupi asutaja ja suuromanik	**Rain Lõhmus** Äripäeva 2016. aasta ärimees
MarkIT asutaja ja juht	**Andres Agasild**
Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke	**Raivo Rand**
Eesti Panga president	**Ardo Hansson**
Eesti Vabariigi peaminister	**Jüri Ratas**
Cleveron osanik ja juht	**Arno Kütt**
Uuetoa talu peremees	**Jaak Läänemets**
Ettevõtja ja kirjanik	**Armin Kõomägi**
investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja	**Paul Oberschneider**
Investor ning Starship Technologiesi kaasasutaja ja tegevjuht	**Ahti Heinla**
Nordea ja DNB ühendpanga juht	**Erkki Raasuke**
ABC Grupi juht	**Jüri Vips**

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. august 2017 599 eurot (km-ga 718,8 eurot)

Registreerimine veebis www.ariplaan2018.aripaev.ee või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja: Äripäev

Toetajad: MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

KOMMENTAAR

Lidl hoiab meeled pinevil

Kõik jaekaubandusturu osalised ootavad hinge kinni pidades Lidli saabumist ja arutavad, kui palju ja kelle tarbijaid Lidl endale suudab meelitada.

Toidu-ja esmatarbekaupade segmendis kasvasid müügitulud eelmisel aastal keskmiselt 3,5%, ehitusmaterjalide sektoris 7%, rõivaste ja jalatsite müügis 8%. Juba mitmendat aastat järjest edestas tarbimise kasv üldist majanduskasvu ning kaubandus oli olulisemaid majanduskasvu mootoreid. Sisetarbimise tõus on omakorda loonud kaubandussektorile vahendeid investeerida ja töötasusid suurendada.

Üldiselt liigub jaekaubandus innovatsiooniga kiiresti edasi. Kaupluste keskkonnad muutuvad tänapäevasemaks, e-poode arendatakse ja laiendatakse, rohkem tarbijaid on valmis tasuma viipemaksega, kasutama nutikassat. Peagi on oodata mobiilimakseid. Kaupmehed teevad pingutusi, et tarbijad oleksid rahul, ostukogemus oleks võimalikult mugav ja nende juurde tuldaks tagasi.

Palju on panustatud logistikasse ja IT-sse. Suured ketid on viimase paari aastaga ehitanud muljetavaldavad logistikakeskused Tallinna lähistele.

Kõva konkurents

Oluline märksõna on palgasurve. Kaubandussektoris on töötasud, sh müüjate omad kasvanud aastaga keskmiselt 8% juba paari aasta jooksul. Samal ajal on kaubandussektor Eesti suurim tööandja. Üle 80 000 inimese töötab kaubanduses, neist üle 20 000 poemüüjana.

Samal ajal on kaubandus töötleva tööstuse järel suurima tööjõupuudusega sektor Eestis ning see sunnib kaupmehi automatiseerima, tööd efektiivistama, palku tõstma ning leidlikult ja paindlikult värbama. Abi oleks kindlasti ka võõrtööjõu enama kasutamise võimalusest.

Avaldatud majandusaasta aruannete numbrid räägivad, et suured jaeketid hoiavad positsioone ning veidi on õnnestunud kasvada peaaegu kõigil.

Viimastel aastatel on toidu- ja esmatarbekaupade sektoris müügitulu kasv keskmiselt 3% aastas.

Sellest rohkem kasvas 2016. aastal turuliider Coop, kes sisenes hiljuti ka finantsteenuste valdkonda. Samuti Selver ja suurtest kettidest suurima käibekasvu teinud Rimi.

Juba aastaid iseloomustab jaeturgu väga tihe konkurents: kette on rohkelt ja uusi kliente püütakse võita nii uute kaupluste avamise kui seniste renoveerimisega. Suurem konkurents tähendab tarbijatele soodsaid hindu ja laia tootevalikut.

NELE PEIL
kaupmeeste liidu tegevjuht

Suured jaeketid hoiavad positsioone, veidi on õnnestunud kasvada peaaegu kõigil.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Kas me ikka pingutame piisavalt? Räägime õigetest asjadest?

Eesti majanduse üldseis ja kõigi meie kindlustunne on tugevnemas. Võime ehk öelda, et oleme 2008. aasta kriisist nüüdseks lõplikult välja tulnud ja taastanud selle stardipositsiooni, mis meil oli aastal 2007.

Kaotatud kümnendile võiks joone alla tõmmata ja teha lähiaastatel see tühjatallatud aeg kuhjaga tasa.

Ettevõtjate julgus ja teotahe on kasvamas. Vaadake kas või kraanade arvu Tallinna linnapildis ja sama kinnitavad ka viimased majanduskasvu numbrid, investeeringud ja eksport.

Oleme uuesti muutunud atraktiivseks välisinvesteeringutele. Näiteks suurinvestori huvi Tallinki vastu või hiinlaste rahasüst Taxifysse. Positiivse sümbolina mõjub peagi valmiv trammiühendus lennujaamaga.

Hea meel on näha kümneid jõulisi idufirmadest välja kasvanud ja globaalselt tegutsejaid. Jõudsalt kasvanud palgad on tõstnud inimeste ostujõudu ning andnud laiapõhjalise positiivse impulsi siseturule. Ettevõtjad on kenasti suutmas käibekasvuga korvata palgakasvust tekkinud survet kuludele.

Lõpuks ometi on mõjuvalt käibesse minemas ka Euroopa struktuurifondide miljardid, mis peaks kuni aastani 2020 andma majandusele tugeva lisasüsti.

Tõrvatilk meepotis

Ainus tõrvatilk meepotis paistab olevat valitsuse ja kogu poliitilise eliidi majanduspoliitika või selle puudumine. Millega nad tegelevad või millega me kõik avalikus ruumis tegeleme? Tunneme ennast tähtsate ja vajalikena Euroopa Liitu eesistujana, tore, aga kas sellest midagi muutub? Euroopas, Eestis?

IGOR RÕTOV
Äripäeva peadirektor

Kaotatud kümnendile võiks joone alla tõmmata ja teha tühjatallatud aeg kuhjaga tasa.

Tähtsamaist tähtsamad on kohalikud valimised, aga küsime endalt, mis vahet seal on, kas jätkab Tallinna linnapeana Taavi Aas või tuleb võimule Kristen Michal? Tublid mehed muidu ju mõlemad.

Üldine jututeema on Edgar Savisaare võimalik *comeback* ja sellega hirmutamine. Aga kas me tõesti usume, et Lasnamäel elab sada tuhat poolearulist venelast, kes annavad oma hääle poliitilisele laibale? Ettepanek prokuratuurile, sõlmige Edgariga kokkuleppemenetlus. Lubage, et vangi ei lähe ja võtke temalt lubadus edaspidi poliitikasse mitte trügida. Istugu Hundisilmal ja pangu kirja mälestusi. Kõik oleksid võidumehed.

Nagu oleks pseudotegevusi vähe, nüüd võeti uuesti hambusse kooseluseadus ning teritatakse sellega nii sulge ja kui keelt. Riigikogu, võta need rakendusaktid vastu ja unustagem see. Piinlik on?

Päris teemad

Mina tahaksin, et päevakorras oleksid hoopis teised teemad. Praegu võiks valitsuse prioriteediks olla riigireform koos mõjusa valitsemiskulude kokkuhoiuga. Meie rahvaarvu ja vanust arvestades tuleb see päevakorda möödapääsmatult varem või hiljem. Väga mõistlik oleks tegutseda just praegu, kus majandus õitseb ja erasektor lausa nutab hea tööjõu järele. Paraku paisutab riik oma kulusid edasi.

Teiseks võiks avalik debatt käia hariduse teemal. Meil on PISA testide heade tulemuste näol suurepärased eeldused olemas. Õpetajategi palk on tõusnud, kuid õpetajaks saamine ja olemine pole kuskilt kandist prestiižne. Samamoodi tasuks meil pingutada ja tõsta kõrgkoolide ja teadusasutuste taset globaalses konkurentsis. Deklaratiivselt oleme ju kõik sellega päri, aga kas me ikka pingutame piisavalt, et siin läbi murda?

Kolmandaks, miks me ei kipu enam eriti rääkima e-riigi arengust? See on ju üks väheseid imagoloogilisi pärle, millega Eesti maailmas silma paistab. Millised on meie järgimised suured sammud? Kuhu me liigume e-residentsuse programmiga?

Nendele küsimustele justkui enam vastuseid ei otsita. Küll aga saame teada, et sotsiaalkindlustuse infosüsteemi arendamine lükkub mitu aastat edasi ja läheb meile tunduvalt rohkem maksma. Natuke kurb on sellist uudist lugeda.

Neljandaks tahaks kuulda avalikku arutelu teemal, kuidas muuta elu Eesti atraktiivsemaks andekatele inimestele, kuidas hoida ja tuua siia talente üle maailma. Mulle tundub, et ksenofoobne vähemus on ka selle mõtte kaugele kalevi alla surunud.

Loetelu võiks jätkata, aga kokkuvõtlikult võiksime küsida nii poliitikult kui iseendilt: kas need teemad ja dilemmad, mille üle me praegu avalikus ruumis räägime ja vaidleme, on ikka asjad, mis meid kaotatud kümnendi järel edasi viivad?

KOMMENTAAR

Rootsi mürts kajaks siin kohe vastu

Kuigi ma ei näe suurt põhjust, miks kinnisvarahindades peaks toimuma märkimisväärne langus või turu seiskumine, tooksin ohumärgina välja selle, et oleme sõltuvad eelkõige Rootsi pankadest – ja kui seal peaks turg kokku kukkuma, siis see mõjutab otseselt meid.

Samas, kui ma hiljuti seda ühe Soome sõbraga arutasin, rahustas ta mind ja väitis, et kui mingist riigist finantsiliselt üldse sõltuda, siis kõige stabiilsem ning kindlam valik kogu maailmas olekski ilmselt Rootsi. Heaoluriik, mis on aastasadu olnud stabiilsuse etalon ning pigem järjepidevalt vältinud suuri krahhe ja majanduslikke kõikumisi.

Lai plaan

Hakkame jõudma olukorda, et kui müüdava vara hind on turule kohane, saab Tallinnas korteri senise kuu-kahe asemel müüdud kolme kuni viie kuu jooksul. See tempo on Euroopa keskmist arvestades väga kiire, seda isegi juhul, kui müügiaeg Tallinna turul pikeneks kordades. Kinnisvaraturg on otseses seoses üldise majandusfooniga. Kui majandusel läheb hästi, siis sujuvad asjad ka kinnisvarasektoris.

JAANUS LAUGUS
Kinnisvarabüroo Uus Maa partner

Kui üldse mingist riigist finantsiliselt sõltuda, siis oleks kõige kindlam valik ilmselt Rootsi.

Põhilised kinnisvarasektorit mõjutavad tegurid on laenuturg, üldine poliitika ja elaniku keskmine sissetulek. Laenuturu mõju on ilmselt kõige olulisem, sest 70-80% kinnisvaramüügi tehingutest finantseeritakse laenurahaga. Kuniks meie suurimad pangad annavad soodsat laenu ja intressid püsivad stabiilsed, püsib ka mõistlik konkurents krediidiasutuste vahel.

Maksud ja naabrid

Majandusele mõjuvad hästi madalad maksud ja heanaaberlikud suhted. Suuremat osa ekspordiärist on aetud aastasadu lähinaabritega. Ühtlasi on väisinvesteeringute huvi eeldatavalt suurim naabrite seas, seega tasub häid suhteid hoida.

Probleemiks võib kujuneda ka maksusüsteem. Kinnisvaraturgu halvaks erinevad kinnisvaratehingut puudutavad maksud, omamise maks ning ka tulumaksusoodustuste muutmine või kaotamine tehingute puhul kinnisvaraga jms.

Ei saa ka unustada, et kodu ostetakse eelkõige sissetuleku- te baasil. Kui Eesti keskmine sissetulek tõuseb samas tempos või kiiremini kui kinnisvara ruutmeetri hind, püsib turunõudlus üleval.

Samas, kinnisvaraarendus pole stabiilsel turul loteriivõit. Projektid tuleb hästi läbi mõelda, et need oleks müüdavad ning ehitushinna kasv ning pikenev müügiaeg vähendab projektide marginale.

Kriisid saavad alguse olukorrast, mida me ette ei näe või millele piisavalt tähelepanu ei oska pöörata. Niisiis on raske öelda, millel hinnalangus tulevikus baseerub.

Uue Maa spetsialistid arvavad, et kinnisvarasektori perspektiiv tundub lähitulevikus stabiilne ning pigem jätkub mõõdukas hinnakasv. Arvame, et viimaste aastate 10% hinnakasv aastas on vähetõenäoline, kuid üldise majanduskasvuga vastavuses olev tõus kinnisvaraturul siiski toimub.

JUHTKIRI

Maksumaksja raha, las lihtsalt põleb?

Sotsiaaministeeriumi kurikuulsa IT-hanke viltumineku eest ei vastuta keegi – pada sõimab katelt.

Et IT-lahenduse tellimine võib minna esialgu plaanitust kallimaks ja takkapihta esialgu mõeldust tunduvalt kauem aega võtta, see pole ilmselt uudis ühelegi ettevõtjale.

Eraettevõtluses peab aga tavaliselt keegi sellise olukorra eest vastutama – kas siis ametikoha või rahakotiga. Kahjuks on lugu teisiti, kui jutt käib maksumaksja raha kasutamisest – siis ei kipu vastutaja tagantjärele isegi mitte selguma.

Sotsiaalministeeriumi pikalt venima jäänud ja plaanitust tunduvalt kallimaks mineva SKAIS2 süsteemi IT-hange on tüüpiline vastutuse hajumise näide, kus asjaosalised üksteisele tagantjärele "Ma ju ütlesin!" karjuvad.

Teiseks on tegemist klassikalise ametnikkonna ja poliitikute omavahelise pingega, kus esimesed ei kaldu teiste nõuandeid kuulama ka siis, kui endal erialaseid oskusi napib – ametnikud aga saavad omalt poolt tagantjärele kõik oma viltuminekud poliitikute õlule laduda. Tagantjärele võib kergesti paista, et kõik osapooled teadsid asjade kiivakiskumisest, aga keegi ei võtnud midagi ette: maksumaksja raha, las põleb, kui kibeda irooniaga kokku võtta.

Olukorda ei tee kummagi poole jaoks kergemaks sügisesed valimised – mitte ilmaasjata ei ole lahvatud konflikti kõige häälekam osapool endine majandusministeeriumi asekantsler Taavi Kotka, kes kandideerib Viimsis Reformierakonna liikmena.

Tollane sotsiaalminister, IRLi eksesimees Margus Tsahkna aga viskab kivi peale Kotka ka oma eellase, sotsiaalministri ametist kahekordseks peaministriks tõusnud Taavi Rõivase kapsaaeda, kelle ajal olevat tänaseks kibedavõitu vilju kandvad seemned idanema pandud.

Tagantjäreletarkuse paraad

Ajakirjandusel on tagantjärele keeruline selgitada, kust ühe ministri või (ase)kantsleri vastutusala algab, sest tegemist oli suure, töömahuka ja pikaajalise projektiga, mis eeldanuks poliitikute ja ametnike vastutustundlikku koostööd.

SKAIS2 on süsteem, mille vahendusel osutatavaid sotsiaalministeeriumi teenuseid tarbib umbes pool elanikkonnast. Aastal 2014, kui süsteemi uuendamine algas, oli projekti kogumaksumus 7,1 miljonit eurot, eelmisel aastal pidi see valmis saama. Tänaseks pole uuendus valmis ja selle maksumus on kasvanud 8,6 miljoni euroni. Tagantjärele mõistetakse ka sotsiaalministeeriumis, et nii suure ülesandepüstituse oleks ehk algusest peale pidanud väiksemateks tükkideks tegema: juba kakski aastat on mis tahes IT-lahenduste puhul nii pikk aeg, et selle peale võib muutuda juba ülesandepüstitus isegi, rääkimata konkreetsest lahendusest.

Tagantjäreletarkus paistabki tänase seisuga olevat ainus, millega kõik projektiga seotud olnud poliitikud ja ametnikud hiilgavad. Vaevalt olekski peade lendamisest otsest kasu, aga vähemasti õppida võiks SKAIS2 juhtumist küll.

Esiteks seda, et väga suurte hangete, töömahtude ja summade korral peaks konkreetsel projektil siiski konkreetne vedaja ja vastutaja olema.

Teiseks, ka tippametnikel ja poliitikutel on kasulik IT-ülesannete püstitustest päriselt aru saada, muidu on neile kerge hambasse puhuda.

Ja kolmandaks: aastate pikku IT-lahendusi luues ühes suunas vaevalt joosta saab. Kui kellelgi peaks õnnestuma avaliku raha kasutajaid veenda selles, et saab, siis on asjaosalised jälle petta saanud ja maksumaksjal nahk üle kõrvade tõmmatud.

REPLIIK

Rohud ei sobi toidupoodi, sest ravim on mürk

Ravim peab olema kättesaadav, kuid patsiendile peab jääma ka kontakt proviisori või farmatseudiga.

KARIN ALAMAA-AAS
proviisor

Millegipärast tundub inimestele vahel, et käsimüügiravimeid võib kamaluga sisse süüa.

Rootsis oli käsimüügiravim paratsetamool vabalt müügil poodides ja bensiinijaamades. Mõne aasta jooksul tõi see kaasa paratsetamoolimürgistuste arvu kahekordse kasvu, mille tulemusena keelati paratsetamooli müük väljaspool apteeki 2015.

Tundub, et proviisor ei tee midagi muud kui ulatab patsiendile arsti väljakirjutatud ravimi. Tavaliselt jääb proviisori töö märkamatuks. Kuid proviisorid ja farmatseudid teavad, et kõik ravimid on meie organismile vääral kasutamisel mürgid ja seetõttu tuleb nende väljastamisel ja patsientide ravimialasel nõustamisel olla äärmiselt täpne ja põhjalik.

Nõu peab saama küsida

Enne kui teie oma ravimi apteegist kätte saate, kontrollib proviisor üle annused, koostoimed, ja kui ta täheldab midagi kahtlast, siis võtab ühendust retsepti välja kirjutanud arstiga, lepib arstiga kokku edasise tegevuse ning edastab patsiendile vajaliku, arstiga kokku lepitud info. Kui paljud vead ja õnnetused nii on ära hoitud, seda teavad vaid apteekrid ja arstid ise.

Millegipärast tundub inimestele vahel, et käsimüügiravimid ei ole ohtlikud ja neid võib kamaluga sisse süüa. Kõik ravimid on mürgid ning ka kõige sagedamini kasutuses olevate valuvaigistitega seostuvad omad ohud. Sellepärast peabki saama alati spetsialistilt nõu küsida.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuidas pangaga jutule saada

Pangad ei ole loobunud kinnisvarasektori rahastamisest, kuid ütlevad paljudele "ei". Mida tähele panna, et pääseda hea äriideega nende õnnelike sekka, kellele pank siiski laenu annab, sellest räägib LHV äripanganduse juht Arko Kurtmann.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

4,6

miljardi dollari eest Microsofti aktsiaid annetas viimati Bill Gates. Kingituse saajat ei ole täpsustatud, kuid enamiku annetusi on Gates teinud heategevusorganisatsioonile Bill & Melinda Gates Foundation.

UC RENT
ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE
RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS
tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee
TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED
MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS
5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE
tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

LAENURAHA

Ardo Hansson: euroala on pilgeni tootlust otsivat raha täis

Madalatest intressidest tekkinud sääste peaksid riigid kasutama ennekõike konkurentsivõime taastamisele, mitte jooksvateks kulutusteks, manitseb Eesti keskpanga juht Ardo Hansson.
FOTO: ANDRES HAABU

"Järgmine kriis tuleb võlakirjasektorist," kuulutavad Saksamaa finantssektori analüütikud kevadest saati. Võlakirjad olevat lootusetult üle hinnatud ja kui tuleb korrektsioon, tuleb ka uus majanduskriis.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

Viimase finantskriisi ajal otsustas Euroopa keskpank hakata majandust madalate intressimäärade ja võlakirjade tugiostuprogrammi abil turgutama. Kuna euroala keskpangad ostsid iga kuu kümnete miljardite eurode eest võlakirju kokku, ujutati turg kunstlikult suure rahaga üle: võlakirjade hind kallines, euro odavnes, riigid said odavamat laenuraha.

Investorite silmis muutusid võlakirjad taas atraktiivseks ja läksid hinda: ning ostjaid tuli turule rohkem kui müüjaid. Võlakirjade populaarsus kasvas ka tänu investorite ebakindlusele – Saksamaa või Prantsusmaa võlakirju peeti turvaliseks investeeringuks.

Kevadel vähendati ostuprogrammi mahtu 80 miljardilt eurot 60 miljardile eurole kuus. Ning sügisest oodatakse, et Euroopa keskpanga juht Mario Draghi teataks tagasiostuprogrammi järkjärgulisest vähenemisest ja annaks signaale intressimäärade tõstmise kohta.

Eesti panga president Ardo Hansson leiab, et majandus on kosumas ning intressimäärade tõusmine oleks märk olukorra normaliseerumisest. Madalaid intresse soovitab panga juht ettevõtetetel kasutada investeeringuteks.

Kas Eesti Panga hinnangul on Euroopa majandus normaliseerumiskursiks valmis? Juba pikemat aega on toimunud järkjärguline majanduse kosumine. Küsitlusandmed näitavad, et ettevõtjate optimism on stabiilselt kõrge. Tööhõive on taastunud pigem ootusi ületavalt ning aasta esimeses kvartalis oli euroalal tööga hõivatuid juba rohkem kui enne globaalset finantskriisi. Tööpuuduse kiire langus ei ole veel suuremaid palgasurveid põhjustanud, sest madala inflatsiooni tingimustes on surve palkadele väiksem. Järk-järgult hakkab ka palgasurve tekkima, kuid see protsess on riikide lõikes väga ebaühtlane. Ühes otsas on Saksamaa umbes 4% suuruse tööpuudusega, teises otsas aga Kreeka 22% suuruse tööpuudusega. Euroala keskpankade ühtne rahapoliitika lähtub euroala kui terviku inflatsioonist, mis läheneb 2% küllaltki stabiilse, kuid üsna aeglase tempoga.

Milline vahetu mõju oleks tugiostude programmi vähendamisel euroala majandusele? Milline aktsiaturgudele? Et varaostuprogrammist väljumine on kooskõlas majandusaktiivsuse taastumisega, siis kulgeb kõik rahulikult. Pärast võlakirjade juurdeostmise lõppemist jätkub mõnda aega juba kokkuostetud võlakirjade reinvesteerimine, see tähendab varem ostetud võlakirjade aegumisel ostetakse selle asemele uued.

Oleme jõudnud tasemele, kus peamist tuge majandusele ei paku mitte kuised võlakirjaostud, vaid keskpanga bilansimaht. Piltlikult öeldes on euroala rahaturg pilgeni täis tootlust otsivat raha. See on viinud negatiivsete intressitasemeteni, sest seni on nappinud julgust seda raha piisavalt investeerida.

Küsitlusandmed näitavad, et investeeringuteks tarvilik kindlustunne on selgelt taastumas. Mõõdukas intressitaseme kerkimine majanduse kosumise tingimustes on märk olukorra normaliseerumisest. Hetkel kohati negatiivsed valitsusvõlakirjade intressid on anomaalia, mis möödub olukorra normaliseerudes. Tähtis on mõista, et majandusaktiivsus taastub esialgu veel väga madalate intresside tingimustes. Madal intresside tase on kergitanud kõigi varade hindasid.

Loodame, et kriisijärgselt tarvitusele võetud makrofinantsjärelevalve ning kriisihaldusmeetmed on finantsstabiilsuse hoidmiseks piisavad. Madala intressikeskkonna tugi ettevõtetele ja valitsustele ei kao üleöö. Ka pärast varaostude lõpetamist jätkub veel õige mitu aastat valitsuste võla teenindamise leevenemine: aastaid tagasi emiteeritud kõrgema intressiga riigivõlakirju refinantseeritakse madalas intressikeskkonnas. See tähendab, et euroala riigid naudivad veel vähemalt paar aastat riigivõla intressikulude langust.

Madalatest intressidest tekkinud säästu peaksid riigid kasutama ennekõike konkurentsivõime ja kasvuvõimekuse taastamisele suunatud reformideks, mitte jooksvateks kulutusteks. Ohtlikud on pikaajalise mõjuga kuluotsused, mis suurendavad sõltuvust madala intressitaseme jätkumisest.

Ka Eesti Pank osaleb tugiostuprogrammis ning mälu järgi olete panustanud praeguseks rohkem kui neli miljardit eurot. Kuidas mõjutaks tugiostuprogrammi lõpetamine teie investeerimispoliitikat? Eesti Pank osaleb varaostudes vastavalt meie osalusele Euroopa Keskpanga kapitalivõtmes. Teenime tulu nii rahapoliitilistelt operatsioonidelt kui ka reservide investeerimiselt. Traditsiooniliselt on keskpankades rahapoliitilised operatsioonid ning reservide

Liivamägi: intressimäärade tõustes kaotavad võlakirjaomanikud

Tallinna Tehnikaülikooli rahanduse ja majandusteooria instituudi lektor Kristjan Liivamägi selgitab, kuidas mõjub intressimäärade tõstmine sageli turvaliseks investeeringuks peetavatele võlakirjadele.

Baasintressimäärade tõstmise otsustab riigi keskpank. Euroopas on selleks Euroopa Keskpank ja Ameerikas Föderaalreserv (FED) . Üldine reegel on, et kui SKP kasv ning inflatsioon on üle 2%, siis annab see signaali, et majandusel läheb hästi ning oleks alust intressimäärasid tõsta. Kui kumbki näitaja on allpool soovitud taset, siis intressimäärasid ei tõsteta ja vajadusel hoopis langetatakse (näiteks 2008-2010 periood).

Põhjus, miks baasintressimäärade tõstmist kardetakse, peitub selles, et nende tõstmine mõjutab otseselt Euribori ja seeläbi laenude hinda ettevõtetele ja eraisikutele.

Kui laenamine läheb kallimaks, pärsib see eraisikute tarbimist ja ettevõtete investeeringuid, mis omakorda mõjutab negatiivselt majanduskasvu, tööpuudust ja muid olulisi makromajanduse näitajaid.

Kui riigi keskpank hakkaks intressimäärasid tõstma liiga vara ja teiste riikide keskpangad intresse ei tõsta, siis mõjuks see negatiivselt riigi majanduskasvule ja konkurentsivõimele. Seetõttu ei soovita intressimäärade tõstmisega kiirustada ning seda tehakse alles siis, kui makromajanduse näitajad annavad selleks aluse.

Lisaks eelnevale mõjutab baasintressimäär ühe komponendina ka riigi valuutakurssi teiste valuutade suhtes, mis omakorda mõjutab riigis tegutsevate ettevõtete ekspordivõimekust.

Baasintressimäärade tõus mõjutab negatiivselt emiteeritud võlakirjade õiglasi väärtusi (*ceteris baribus*), kuna olemasolevate võlakirjade intressid on sama riski juures madalamad, kui uute emiteeritavate võlakirjade intressid.

Samuti peaks üldjuhul intressimäära tõus negatiivselt mõjutama aktsiaturge (*ceteris baribus*), kuna investorite oodatav tootluseootus tõuseb (kuna tõuseb riskivaba intressimäär). Ettevõtte fundamentaalset väärtust arvutades suureneb baasintresside tõstmisel ka diskontomäär, millega ettevõtte tuleviku rahavoogusid tänasesse päeva diskonteeritakse. Muude tingimuste samaks jäämisel mõjutab diskontomäära tõus negatiivselt ettevõtte õiglast väärtust. See on üldine majandusloogika, aga nagu me ajaloost teame, siis ei käitu finantsturud alati ratsionaalselt ning lisaks on ka muid faktoreid, mis turge mõjutavad. Seega alati ei ole kõik ette prognoositav ja teataval määral määramatust jääb finantsturgudele alati alles.

MIS ON MIS

Võlakirjade tugiostuprogramm

Sai alguse 2015. aastal. Tänavu kevadel vähendati ostumahtu 80 miljardilt 60 miljardile eurole kuus.
Eesti Pank ostis juulis varaostukava raames 149 miljoni euro eest võlakirju, portfell kasvas 4,37 miljardi euroni.

PANE TÄHELE

Kuidas muutub võlakirja väärtus intressimäärade tõstmise korral

Nimiväärtus: 100 000 EUR
Kupong: 0,50%
Intressimäär: 1,50%
Periood: 10 aastat
Kui kupongi makse toimub üks kord aastas, on võlakirja hind: 90 778 EUR
Kui kupongi makse toimub kaks korda aastas on võlakirja hind: 90 746 EUR

Lõpliku tõe varahindade fundamentaalse põhjendatuse kohta saab anda vaid ajaproov.

Eesti Panga president Ardo Hansson

investeerimine üksteisest eraldatud. Rahapoliitika eesmärkide elluviimiseks tehtud varaostuprogramm jätkub praeguste plaanide järgi detsembri lõpuni.

Kuidas mõjutaks Euroopa keskpanga tugiostuprogrammi lõpetamine Eesti majanduskliimat? Varaostuprogrammi eesmärk on stimuleerida euroala majandust laenuraha odavnemise kaudu ja see mõju on kandunud ühendatud anumate põhimõttel üle ka Eesti majandusse, sest suur osa Eesti inimeste ja ettevõtete laenutehingutest on seotud Euriboriga ja Euribori miinusintressid on otseselt seotud keskpanga varaostuprogrammiga.

Kuivõrd Eesti jaoks on eksport paar korda tähtsam kui keskmise euroala riigi jaoks, siis võidamegi võrreldes teiste riikidega rohkem ekspordinõudluse üldisest kosumisest, mis on igasuguse intressitaseme tõusu eelduseks.

Kui kõik läheb prognooside kohaselt, siis toovad lähiaastad ka Eesti ettevõtjateni Euroopast tuleva nõudluse kosumise, mida mõjutavad veel mõnda aega madalal püsivad intressid. Eestis on puudu inimestest ja sellega peab ettevõtja paratamatult arvestama. Mõnda aega püsiv madal intressitase ning kosuv nõudlus loovad ettevõtja jaoks lühikese võimaluste akna. Soodsat intressitaset tuleks kallineva tööjõu tingimustes ennekõike kasutada investeerimaks masinatesse ja tehnoloogiatesse, et pürgida kõrgema lisandväärtuse ning kvaliteedi poole.

TULEMUS

Pro Kapital vähendas poolaasta ärikahjumit

Teises kvartalis jätkas Pro Kapital Grupp oma suurima arenduse, Tallinnas asuva keskuse T1 Mall of Tallinn ehitust ning üüriläbirääkimisi jaekaubandusettevõtetega, teatas ettevõte.

7,6
miljonit eurot oli Pro Kapitali poolaasta käive.

Kontserni esimese kuue kuu kogukäive oli 7 566 000 eurot, vähenedes eelmise aasta sama ajaga võrreldes 8%. Tänavu teise kvartali kogukäive oli 3 952 000 eurot, eelmisel aastal samal ajal jäi käive 5 426 000 euro juurde.

Ärikasum suurenes kuue kuu jooksul võrdlusperioodi suhtes 744 000 euro ehk 59% võrra ning moodustas kahjumi 524 000 eurot. Võrdluseks, eelmise aasta esimese kuue kuuga teenis ettevõte 1 268 000 eurot kahjumit. Teise kvartali ärikahjum oli 27 000 eurot, mis on vähem kui aasta varem olnud 319 000 eurot.

Puhaskahjum kahanes kuue kuu jooksul võrdlusperioodi suhtes 839 000 euro ehk 27% võrra, moodustades kahjumi 2 310 000 eurot. Teise kvartali puhaskahjum oli 881 000 eurot. Aasta varem oli see 1 668 000 eurot.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — **REKLAAM**

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

FONDID — **REKLAAM**

LHV Varahaldus — 14.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,33	2,11	2,70	3,92	4,13	716 228 395
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,42	1,57	1,48	3,27	3,60	87 988 234
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,37	-0,55	-1,55	1,44	2,18	64 487 016
Pensionifond XL, EUR	1,43	1,43	1,43	2,73	3,06	4,43	4,71	5,00	124 595 047
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	0,91	-0,42	-0,83	1,44	2,26	20 735 062
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,67	1,67	2,88	4,20	5,97	6,20	6,28	13 990 868
LHV Pensionifond Indeks	0,67	0,67	0,67		0,13	-	-	-	5 464 894
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,68	0,68	0,68		1,56	-	-	-	1 003 835
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,58	-0,80	-1,32	0,29	1,02	538 292
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,58	11,70	11,70		3,18	4,60	-9,02	8,22	11 619 439,26
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,20	10,30	10,30		8,75	17,29	8,46	5,19	3 787 636,06
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,52	6,58	6,58		8,75	17,29	8,46	5,19	-

Nordea Pensions Estonia — 14.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,11	1,11	1,11	6,03	0,77	2,53	3,31	4,06	214 213 392,28
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,95	0,95	0,95	9,15	0,22	4,36	4,77	5,18	29 155 904,89
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	3,74	0,92	0,42	2	2,67	23 796 942,46
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,02	0,22	-1,68	1,18	1,78	13 330 503,64
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,48	1,51	1,50	12,15	-0,25	6,52	6	6,78	10 748 455,01
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,20	0,49	0,06	2,48	2,85	2 387 466,17

Trigon Asset Management — 14.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	21,64	22,41	21,97	7,37	15,14	22,17	19,12	12,95	3 968 508,69
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	34,54	35,77	35,07	11,57	25,90	37,25	12,00	13,59	154 090 066,99
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,20	22,98	22,53	21,51	-9,37	22,24	11,60	1,56	8 877 854,74

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev
Tööstusuudised.ee

TÕLGE
VÕIMALUS INVESTEERIDA NELJA LAENUPORTFELLI
Me kutsume asjast huvitatuid võtma meiega ühendust seoses võimalusega investeerida käimasolevate pankrotimenetlustega krediidiasutuste nelja laenuportfelli.
• Laenu nominaalväärtus on kokku 67,9 mln €, kusjuures laenujääk ja kogunenud intress ulatuvad 86,7 mln euroni.
• Umbes 72,7% laenudest on tagatud panditud varade või kolmandate isikute garantiidega.
• Praegused võlausaldajad on 333 üksikisikut ja 249 ettevõtet.
Lisateabe saamiseks võtke palun ühendust:
Hr Petras Sveikata, petras.sveikata@oakbaltics.com, mob: +370 618 56892, tel: +370 5 2685177.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kuidas turgudel eelist saavutada?

Vahel on suurepäraste investeerimisideede leidmisest olulisemgi suurte vigade vältimine.

Ei ole midagi kurvemat, kui aastate jooksul kogutud rikkus portfellist haihtub ning seda enda vildaka analüüsi tõttu. Siis on tunne, justkui oleks pikne vastvalminud majja löönud ning alles hõõguvatel varemetel seistes meenub, et tulnuks piksekaitsele ja kodukindlustusele mõelda.

Nii nagu teisteski valdkondades, ei pruugi investeerimiseski suurimad vead sõltuda sugugi investori intelligentsusest, kogemusest ega olla kuidagi seotud tema andekusega.

Lihtne, aga tõhus

Elus kipuvad koledad asjad juhtuma ikka siis, kui midagi ununeb, jääb tähelepanuta või ei vasta instinktiivne käitumine olukorrale adekvaatselt. Siin tulebki appi midagi nii lihtsat nagu meelespea ehk kontrollnimekiri. Üks tuntumaid kontrollnimekirjade propageerijaid on ühe maailma kõigi aegade edukaima investeerimisfirma Berkshire Hathaway kauaaegne asejuht ja Warren Buffetti äripartner Charlie Munger.

Just korralik kontrollnimekiri aitab tema hinnangul suurepäraselt lahendada keerulisi ülesandeid ning ilma selleta on lihtne midagi olulist kahe silma vahele jätta. Investeerimine pole mõistagi ainus valdkond, kus süsteemsus võtmerolli mängib. Mis tahes keeruliste süsteemidega töötades on vaid aja küsimus, mil mälu kui tahes andekat eksperti alt veab ning siis on kuri karjas.

Kuidas vältida tühja tööd?

Sama probleemi on põhjalikult käsitlenud Ameerika Ühendriikides tegutsev arst ja mitme bestselleri autor Atul Gawande oma teoses "The Checklist Manifesto". Tema sõnul ei erine selles mõttes üksteisest koogi valmistamine, lennuki ettevalmistamine õhkutõusmiseks või haige patsiendi eest hoolitsemine – kui sa unustad kas või ühe võtmetähtsusega komponendi, muudab see ka kogu ülejäänud pingutuse mõttetuks.

„ Hea kontrollnimekiri ei pruugi aidata leida järgmist Amazoni, küll aitab see veenduda, et minimaalsed vajalikud sammud saaks tehtud.
investor Toomas

Niisamuti on lugu investeerimisega. Võib näha roppu vaeva aruannetest läbinärimiseks ja kulutada pikki tunde tuleviku rahavoogude prognoosimisele, kuid ikkagi jätta tähelepanuta peamise. Hea kontrollnimekiri ei pruugi aidata leida järgmist Amazoni, küll aitab see veenduda, et minimaalsed vajalikud sammud saaks tehtud.

Kas omanikud on hiljuti aktsiaid müünud? Milline on uurimis- ja arenduskulu osakaal ettevõtte käibes? Kas ma olen enne investeeringu tegemist pidanud nõu valdkonna ekspertidega ja suhelnud kaasaktsionäride ning ettevõtte võtmetöötajatega?

Mina olen omal ajal loonud endale investeerimismudeli, mis võtab arvesse minu jaoks aktsiate valikul kõige olulisemat. Oluline on, et kontrollnimekiri oleks päriselt praktiline ning töökindel. Samuti võiks see mahtuda ühele leheküljele ja vastata võimalikult täpselt enda strateegiale.

KOOLITUS

Investor Toomase börsiakadeemia: investeerimise tööriistad

Toimub 4. novembril.
Koolituse eesmärk on muuta koolituse läbinute jaoks investeerimisotsuste tegemine lihtsamaks ning vähem aeganõudvaks, kasutades erinevaid tööriistu nii investeerimisideede leidmisel kui ka investeeringute analüüsil.
Koolitusele registreerunud saavad ligipääsu e-õppe keskkonda, kus on üleval kõik koolitusel kasutatavad Excelis olevad tööriistad (mudelid) ja kontrollnimekirjad.
Koolitajad on TTÜ rahanduse dotsent Tõnn Talpsepp ja Swedbanki analüütik Tarvo Vaarmets, KML Invest OÜ juhatuse liige ning Tallinna linnakassa osakonna juhtivspetsialist Kristjan Liivamägi ja investor Toomas.
Kohtade arv on piiratud!
Info: pood.aripaev.ee

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,52%

väärtus 285 982,33 eurot
51% aktsiad / **43%** raha / **6%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Ryanair	**2,21**
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	1,00
Apple	0,64
Leroy Seafood	0,28
Apranga	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Statoil	-0,41
Microsoft	-0,49
Olympic EG	-0,53
Baltic Horizon Fund	-1,11
Tallink	**-2,83**

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.
Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

perioodi kõrgeim	1254,55
perioodi madalaim	993,78

BÖRS

Vihased linnud pürgivad börsile

Angry Birdsi mobiiimängude tegija, Soome Rovio Entertainment Oy teatas, et võib juba sügisel IPOga välja tulla – see kergitaks populaarse mängutootja turuväärtust 2 miljardi dollarini. IPOst loodetakse Bloombergi andmetel teenida kuni 400 miljonit dollarit. Ettevõte näitas teist kvartalit järjest häid kasvunumbreid: müük suurenes 90% võrra. Teise kvartali käive jäi 86,2 miljoni euro juurde ning ärikasum ulatus 31,6 miljonile eurole. Viimased kolm aastat on kontsern aga kahjumiga heidelnud.
Lisaks muudeti ettevõtte äristrateegiat – tasuliste allalaadimiste asemel keskendutakse mängusisestele ostudele ning reklaamimisele. Peale selle toetub ettevõte rohkem litsentsitud partneritele, kes tegelevad filmi- ja kaubaäriga, andes ettevõttele rohkem aega mängude arendamiseks.

PANE TÄHELE

Merko Ehitus sõlmis Hiina suursaatkonnaga 6 miljoni euro suuruse lepingu saatkonna laiendamiseks.

Pro Kapital vähendas nii käivet kui ka ärikahjumit ning teatas, et pikendab vahetusvõlakirjade lunastustähtaega 2 aasta võrra 2019. aasta augustini.

Inbank kahekordistas esimesel poolaastal portfelli pea poole võrra, 77,4 miljonini, kasum oli 5,69 ja bilansimaht 102,9 miljonit eurot.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 15.08

USD

Nafta IPE, bbl	50,27
Nafta NYMEX, bbl	47,25
Mootoribensiin, t	548,00
Diislikütus, t	491,00
Kerge kütteõli, t	471,75
Masuut (1% väävel), t	314,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,959

Põllumajandus 15.08

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	133,60
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	366,40
Kakao NYBOT, USD/t	1889,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	139,75
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	367,25

Värvilised metallid 14.08

USD/t

Alumiinium LME	2031,5
Vask LME	6383
Plii LME	2337
Nikkel LME	10590
Tina LME	20330
Tsink LME	2910,5

Väärismetallid 15.08

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1268,64
Plaatina NYMEX	955,34
Pallaadium NYMEX	886,75
Hõbe COMEX	16,62

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,499	Singapuri dollar	SGD	1,606
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,909
Hiina jüaan	CNY	7,871	Šveitsi frank	CHF	1,142
Hongkongi dollar	HKD	9,227	Taani kroon	DKK	7,437
India ruupia	INR	75,639	Tai baat	THB	39,237
Jaapani jeen	JPY	129,280	Tšehhi kroon	CZK	26,118
Kanada dollar	CAD	1,498	Türgi liir	TRY	4,157
Korea won	KRW	1344,450	Ungari forint	HUF	304,400
Norra kroon	NOK	9,348	USA dollar	USD	1,180
Poola zlott	PLN	4,282			
Rumeenia leu	RON	4,572			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,4805

EUR/RUB ▼
70,1894

BÖRS

Tallinn 15.08

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,350	0,00	2 238	-	-8,1%	0,83	0,7%
Baltika	0,291	2,83	246	-	-1,2%	2,56	0,0%
Ekspress Grupp	1,310	-2,24	655	8,9	9,1%	0,81	4,6%
Harju Elekter	4,230	0,00	-	2,7	47,1%	1,28	4,3%
LHV Group	10,900	0,93	2 889	14,6	21,0%	3,06	1,4%
Merko Ehitus	9,500	0,85	3 849	22,4	6,1%	1,38	4,3%
Nordecon	1,230	-0,81	28 910	22,9	5,1%	1,16	7,3%
Olympic EG	1,860	-0,53	33 544	8,9	29,0%	2,59	5,4%
PRFoods	0,495	1,23	4 627	43,7	1,9%	0,84	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,360	0,00	-	-	-2,7%	1,54	0,0%
Silvano FG	2,680	1,52	4 311	10,7	22,8%	2,44	7,5%
Skano Group	0,596	0,00	-	-	-23,0%	0,59	0,0%
Tallink Grupp	1,100	-3,51	430 993	17,0	5,3%	0,91	2,7%
Tallinna Vesi	12,600	0,00	24 100	11,2	23,8%	2,66	4,3%
Tln Kaubamaja	9,630	-0,21	10 191	15,3	15,4%	2,35	6,5%
Trigon PD	0,620	0,00	-	-	-2,1%	1,16	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,340	0,00	-	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vaheruande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 15.08

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	8,40	0,24	5,8	0,6	-
Latvijas Gaze	9,11	0,00	23,0	1,1	-
Olainfarm	11,40	0,00	13,2	1,6	-
SAF Tehnika	5,47	-0,36	10,6	1,4	-

Helsingi 15.08

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,75	-0,74	19,3	4,5	2,4
Citycon	2,29	-0,52	16,4	0,9	6,1
Elisa Comm.	36,30	0,39	18,4	6,6	4,1
Finnair	9,11	-1,19	-	1,8	-
Fortum	14,39	0,70	33,5	1,0	-
HKScan	3,14	1,95	-	0,5	5,1
Kesko	45,53	0,04	26,8	2,3	4,4
Neste Oil	35,17	0,03	-	2,3	3,7
Nokia	5,43	0,93	-	1,8	-
Olvi	29,94	0,07	17,7	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,11	1,65	-	0,5	-
Stora Enso	11,46	0,61	-	1,6	-
UPM Kymmene	22,61	0,09	-	1,5	4,2
YIT	7,00	-0,36	116,7	1,7	3,1

Vilnius Kauplemispüha

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,73	0,00	-	3,1	5,9
Invalda	4,630	-5,70	-	-	-
Linas Agro	0,699	0,00	31,5	0,7	-
Panevezio Statybos	1,250	0,81	-	0,6	-
Siauliu Bankas	0,590	1,72	2,8	1,4	-
Snaige	0,350	0,00	-	0,7	-

Baltika ▲
+2,83%

Tallink ▼
-3,51%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee

reklaamitoimetaja Marina Altmaa
tel 667 0161
marina.altmaa@aripaev.ee

Ülevaatus

Broneeri aeg
www.a-ülevaatus.ee

TEHNOÜLEVAATUS ÜLE EESTI

LASNAMÄE
Peterburi tee 63a
Tallinn
tel 661 8810

MAARDU
Fosforiidi 14
Maardu
tel 611 9777

RAE
Taevavärava tee 9a
Lehmja küla, Harjumaa
tel 606 4230

PELGULINNA
Paavli 4
Tallinn
tel 660 2620

RAKVERE
Päikese 3
Rakvere
tel 322 3290

TÄHE
Tähe 106c
Tartu
tel 736 6002

JAAMA
Jaama 161
Tartu
tel 740 7010

RÄPINA
Võõpsu mnt 30
Räpina
tel 799 5005

/ A-Ülevaatus

www.a-ülevaatus.ee

Äripäev
Kolmapäev, 16. august 2017
nr 143 (5741) 3 eurot

ISSN 1406-2585
9 771406 258005

AKTIIVNE KOHTUMINE!
Meie keha vajab liikumist. Pidage loomingulisi ja aktiivseid kohtumisi toolidega, mis võimaldavad istuda erinevates asendites. Kehaline liikumine paneb ka mõtted paremini liikuma ja tulemuseks on lennukamad ning unikaalsemad ideed. Tutvuge ergonoomilise sisustusega nii kontorisse, kooli, lattu kui ka tööstusele ajtooted.ee.

6000 270 **ajtooted.ee**

ÜLLATAVALT PALJU™